Anul II. Nr. 7

Iunie 1952

Ad me currendum est
in omni judicio
(De Imitatione Christi.
Lib. III. Cap. 46)

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

G. RACOVEANU:

PROBA FAPTEI

Se spune că în fața marilor dezastre, în fața nenorocirilor comune ura amuțe, dușmănia se curmă. Cei împreună-loviți de toiagul blestemului își dau frățește mâna; uită sărmana mânie omenească. Se spune și se adeverește. Fiindcă, iată, în țara peste care — pentru știute și pentru neștiute pricini; pentru greșeli de departe și pentru greșeli proaspete; pentru păcate străine și pentru păcatele noastre — s'a lăsat urgia mongolilor lui Bogdician, glasul urii dintre Români — dintre Românii adevărați — a amuțit; dușmănia s'a curmat. Și înfrățirea s'a întrupat. În codrii Carpaților, în luncile Dunării, ori în fundoanele dealurilor românești foștii dușmani s'au înfrățit; nenorocirea, care-i paște deopotrivă, i-a unit.

Luând seama la împăre[illegible]erea . . . conducătorilor noștri din exil; la indușmănirea dintre căpeteniile politice de aici, îți vine să crezi că în exil primejdie nu se dovedește; că nenorocire aici că se poate bănui. Că altfel cum de-ar mai fi ei zăbavnici la înțelegerea poruncii vremii.

Ei se pândesc și se lovesc (cât mai mișelește); se denunță, se pârăsc pe la curțile domnilor străini, — domni care pot da caftan și bani.

România — de pe cruce — îngână cuvinte de testament: poruncă nouă dau vouă!

Capii politici nu vor să 'nțeleagă!

România? România suntem NOI. Noi și „ai noștri". Și câți NOI — cu ciraci, ori fără — atâtea Românii în exil . . . Cu dreptate, domnii străini și sublimele lor curți nu mai înțeleg nimic: nu mai știu cu care „criminali", cu care „vânzători" pot sta de vorbă . . .

Anii s'au strâns. Vremile marilor întâmplări s'au apropiat. România (de acasă) cerșește „reprezentanților" ei din exil UNIREA. Nu de patriotismul lor verbal are ea nevoe astăzi. Ci de patriotismul faptei. De unirea lor cu adevărat are ea nevoe. (Nu de împreună-șederea, cu gând viclenesc).

Unirea conducătorilor nu va provoca, evident, liberarea României. Nu. România nu noi o vom libera.

Dar unirea noastră poate și trebue să facă altceva: poate înlătura primejdia ca liberarea României să se facă strâmb.

Suntem atât de fals, atât de nedrept cunoscuți: vecinii noștri de totdeauna — vecini cu care avem cârcote la mejdine — nu dorm. Iar noi ne pierdem vremea pârându-ne unii pe alții pe la curțile domnilor. În loc să ne dăm mâna pentru a organiza acțiunea de lămurire de care are nevoe țara și să putem vorbi — în numele ei — cu toată demnitatea cuvenită unui popor de 20 milioane de suflete. Lucrarea aceasta de lămurire a lumii, care mâine va hotărî repede (după cele știute de ea) soarta țărilor liberate, nu se poate face desmințindu-ne reciproc, la tot pasul. Acțiunea aceasta nu poate fi rodnică dacă energiile ce s'au dedicat conducerii nu se înfrățesc.

Cei ce vor, cu orice preț, să conducă sunt cunoscuți. Cei șapte ani de tăvăleală în exil ne-au lămurit asupra acestui punct. Candidații la conducere și-au spus, între timp, cuvântul lor „autorizat". Sunt câteva sute la număr. Evident nu vor putea încăpea toți în sala domniei. Dar vor fi mai toți „representați" acolo.

Criteriul după care trebue făcută — astăzi și aci — selecțiunea conducătorilor exilului românesc, să nu fie: „cei mai buni". Pe calea aceasta nu se ajunge la nimic. Ci criteriul să fie „cei mai indicați", cei mai potriviți a reprezenta România în vremea și în situația de astăzi. Căci s'ar putea ca unul din cei mai buni (în absolut!) să nu slujească, prin prezența lui în echipa de conducere, România. Și noi trebue să stăm aici în slujba României. (Așa și mărturisim, la zile mari).

Să se unească, dar, conducătorii. Să fie înălțați în scaune cei mai potriviți, în ceasul de [illegible]. Iar aceia dintre «cei mai buni», care vor fi rămas neînscăunați, să dea mână de ajutor „celor mai potriviți", în misiunea lor. În numele României, să-și dea așadar mâna patrioții. Toți au dreptul și datoria de a sta în slujba ei. Unii la arătare; alții în taină.

Acuzațiile aduse astăzi și aci unora dintre oamenii politici nu trebue să mire. Prea uriașă e tragedia nației, ca să nu se caute răspunzători. Dar nu noi, cei din exil, avem calitatea — aici și acum — să condamnăm și să excludem. Căci nu putem noi fi și acuzatori și judecători și executori, în același timp. Sunt acestea drepturi ale nației întregi și libere. Cei acuzați astăzi de trădare sunt în drept să ceară, ei înșiși, judecata nației; dacă se știu nevinovați. Personal, însemn aci credința mea că unii din conducătorii noștri politici din exil nu vor mai putea intra în țară. Națiunile sunt . . . nerecunoscătoare: uită repede. S'a întâmplat asta unui

continuarea în pag. 6

BIRUIT-AU GÂNDUL

de
EMIL PANAITESCU

Oamenii din țara Moldovei, Munteniei și a Transilvaniei nicicând nu s'au bucurat de ani prea mulți de pace și de rodnică bunăvoire.

Pământul de la Nistru și Marea Neagră până la cetatea de munți a Carpaților a fost, dintru început, sortit pradă războaielor și distrugerilor. Fiorul tragediilor înregistrate de cronici înspăimântă. Ci multe au rămas necunoscute.

Așa precum nelegiuirile săvârșite, în zilele de-acum, în România necunoscute rămân. Cine mai știe de soarta lui Alexandru Lapedatu, fostul președinte al Academiei Române, de soarta Brătienilor, sau de soarta lui Iuliu Maniu?

Cine mai știe de soarta atâtor oameni de talent și de cultură, sau de soarta atâtor Instituții binefăcătoare? Cumplite vremi! Se întunecă mintea de îngrijorare. În țările occidentului nu se mai aud de cât suspinele pribegilor!

În perioada de înflorire a culturii și a literaturii românești din secolul al XVII-lea izbucniri vrăjmașe, conflicte amestecate, hoarde de Tătari din Crimeia, răscoala Cazacilor, amenințarea permanentă a Turcilor, a Ungurilor sau Polonilor nu îngăduie clipă de respirare în țara Moldovei.

„Cumpănă mare pământului nostru" va însemna Miron Costin și va prinde a scrie paginile nepieritoare de simțire **„ca să nu se uite lucrurile și cursul țării"**.

Până la sfârșitul secolului al XVII-lea fanatismul Turcilor va căuta să deschidă drumul pe valea Dunării spre occident. Creștinii, în frunte cu Papa de la Roma și cu Veneția, stau în apărarea apusului și se zbat să alunge invazia aziatică. Lupta dintre cele două continente, dintre Asia și Europa, dintre lumea orientului și a occidentului, e tot mai aspră și mai înverșunată. Numai după 1683, după despresurarea Vienei de către regele Sobieski, încep să se întrevadă zorile vestitoare ale soarelui libertății.

Care este atitudinea Țărilor Românești? Domnii, cu boerii și cu oastea, bucurându-se de o autonomie tot mai micșorată și mai bănuită, sunt siliți să lupte în tabăra musulmană. Țările creștine sunt aruncate în tabăra lumii aziatice. Simțirea și speranța rămân tăinuite. Vor străluci în lumină numai la vederea steagurilor creștine ale apusului, ca și țările „satelite" din zilele noastre. Sunt încadrate în diviziile rusocomuniste ale orientului, dar sufletul trăiește cu gândul numai la ziua liberării.

Marea dramă a sufletului românesc, care nu este dată să afle înțelegere la cei cruzi, sau la cei ușurateci, are un conținut istoric, de secole.

De-asupra învălmășelii distrugătoare, care părea să învăluie întreaga Moldovă, se înalță puterea de gândire peste veacuri a lui Miron Costin. Luminează mințile și dă încredere inimilor cuvântul, nu de fulgerare, ci de seninătate liniștitoare: **Biruit-au gândul!**

După mult zbucium sufletesc, după ce multă vreme a stat „la cumpănă" de părea că i „se sparie gândul" a simțit **„a inimii durere"** de a nu lăsa neamul „înfundat de o samă de scriitori".

„Biruit-au gândul să scot lumii la vedere feliul neamului, din ce izvor și seminție sunt lăcuitorii țării noastre Moldovei, Țării Muntenești, și Românii din țările Ungurești, că tot un neam și odată descălecați sunt".

Cu o siguranță impresionantă Miron Costin fixează problemele esențiale ale originii și începuturilor neamului românesc: Cucerirea romană, unitatea Românilor de pretutindeni (și Aromânii cuprinși), continuitatea în Dacia, latinitatea limbii, numele **Român,** care este numele cel vechiu și nu se uită.

Învățătura de carte latină însemna înțelegerea ușoară a originii și a limbii românești. Udriște Năsturel nu învățase în bunele colegii iezuite din Polonia, dar știa latinește și fără greutate putea constata că limba noastră este înrudită cu cea latină. Mitropolitul Teodosie, în prefața **Liturghiei** din 1680 înseamnă că „între Români cuprindem și pe Moldoveni, **că tot dintr'o fântână cură".** Spătarul Milescu, învățase la Constantinopole, dar știia și latinește. Va constata ușor că **teos** grecește este **deus** latinește și **Dumnezeu** în românește, nume luat din latinie. Abia la Grigorie Ureche străbate sfielnic mândria originii romane: **«dela Râm ne tragem și cu a lor cuvinte ni-i amestecat graiul . . .».**

Simple, prețioase constatări, cum sunt și enunțările din prefețele cărților destinate tuturor Românilor în secolul al XVII-lea.

Mult departe însă de paginile inspirate de mintea luminată și cuprinzătoare, de iubirea caldă, de sufletul de mister și de credincios al lui Miron Costin.

Scrisul lui Miron Costin înseamnă apărarea unui adevăr; afirmarea și demonstrarea unei convingeri de neclintit, înfățișarea unei simțiri, a unei iubiri față de Moldova și față de întreg neamul românesc. Rar se poate afla alta asemănătoare. Mai mult: este mărturisirea unei credințe. Crezul și învățătura lui Miron Costin se vor propaga și vor avea ecou până în secolul al XIX-lea și al XX-lea. Cu mulțumire și cu mândrie încheia marele cronicar: „caută-te dar acum, Cetitoriule, ca într'o oglindă și te privește de unde ești, că ești drept Vlah, adică Italian și Râmlean".

Înalta concepție istorică unitară, în toate scrierile, în cele în limba română ca și în cele în limba polonă, trebuie căutată în mândria, în pasiunea de a se simți Român. În sinceritatea profundă și neschimbătoare. Cultura umanistă și istorică i-a înlesnit bogăția de informații: „vieața mea, Dumnezeu știe, cu ce dragoste era pururea la istorie". Experiența vieții însă îi va întări convingerile: „ce se vede cu ochii nu încape să fie îndoială".

continuare în pag. 2

Renunțare la glorie și mărire, resignare deplină întru măsura puterilor noastre adevărate, mângâiere cu visul supraomenesc al eternității, dar nu pentru a ne crede pe noi ca oameni eterni, ci numai pentru a ne îndrepta mereu gândurile noastre și a ne hotărî faptele noastre după gândul vecniciei: iată taina vieții senine.

Firea ne dă ca ajutor spre potolirea sufletului prea agitat de măririle omenești comparația între nimicnicia noastră și maiestatea eternă.

Dimpotrivă însă pentru vieața de muncă și datorie trebuie tot din lumea noastră omenească să ne luăm avântul. În fața firii ne simțim ca niște copii sfioși, nu mai îndrăznim să cerem noi nimic: prea ne zdrobește comparația. Dar alăturea de lumea creată de Dumnezeu e cea creată de om. Și în această lume putem îndrăzni și noi să urmărim vecinicia prin creațiile geniului nostru.

(VASILE PÂRVAN, In Memoriam Constantini Erbiceanu).

ALEXANDRU MIRCEA:

CATEHEȚI ȘI CATEHISME

D-l D. C. Amzâr a publicat în Calendarul Solia (1952) un Mic Catehism al Românului ortodox. După cum eram noi obișnuiți și potrivit tradiției Bisericii Răsăritene ne-am fi așteptat ca Micul Catehism să cuprindă o expunere a adevărurilor fundamentale ale religiei creștine, așa cum se găsesc ele depozitate în tradiția orientală; o expunere pe scurt și fără pretenții teologice înalte — de vreme ce era vorba de un «mic» catehism — care ar fi putut fi de folos pentru îndrumarea sufletească a Românilor din pribegie și pentru instruirea pruncilor în cele ale credinței. Alcătuit în felul acesta, Micul Catehism ar fi vorbit despre Sfânta Treime, despre crearea lumii și a omului, despre primul păcat și alungarea din raiu, despre îngeri, despre întruparea Domnului și mântuire, despre Isus Hristos Dumnezeu și Om, despre Maica Domnului, despre Biserică, despre Sf. Taine, despre Har, despre vieața veșnică . . . De asemenea lucruri se obișnuia a se vorbi în vechile Catechese creștine, cum e, de pildă aceea a Sf. Ciril Ierosolimitanul. Aceleași lucruri le găsim în Catehismul sau Mărturisirea ortodoxă a lui Petru Movilă. Un Catehism conține, de fapt, tot ce bunul creștin trebuie să știe pentru a duce o vieață curată și a-și putea mântui sufletul.

Catehismul D-lui Amzâr însă nu conține nimic din ceea ce ar trebui să cunoască orice creștin pentru a-și mântui sufletul. Micul Catehism nu spune dacă românul ortodox trebuie să creză în Sf. Treime sau în dumnezeirea lui Isus Hristos, în înviere și în vieața de veci. Micul Catehism urmărește o țintă mai înaltă. El vrea să arate de ce Românul ortodox nu poate deveni catolic. Iată ce trebuie să știe, după D-l Amzâr, românul ortodox, chiar înainte de mântuirea sufletului. Ceea ce ar trebui el să știe ca să nu cadă în protestantism, sau să nu devină francmason, bunăoară, budist, ori turc, nu interesează. Astea, de altfel, sunt lucruri care se pot întâmpla oricui . . . Nenorocirea mare ar fi dacă el, românul ortodox, s'ar lăsa amăgit de proselitismului catolic. Pentru a împiedeca o asemenea nenorocire, a scris D-l Amzâr Micul Catehism.

Problema centrală pusă de D-l Amzâr e aceea a imposibilității noastre structurale de a deveni catolici. Noi ne-am format în climatul istoric și cultural al Bisericii Răsăritene, iar formarea noastră spirituală în acest climat a coincis cu formarea noastră etnică, spune Dsa. Există deci a „identitate congenitală între românism și ortodoxie"; „spiritul ortodox face intr'adevăr parte integrantă și inseparabilă din fizionomia etnică a Românului".

Toată argumentarea D-lui Amzâr, logică în aparență, se întemeiază, pur și simplu, pe o confuzie. D-sa vorbește de o identitate congenitală între ortodoxie și românism . . . Dar de ce fel de ortodoxie e vorba? Exista în vremile acelea o ortodoxie diferențiată în sânul creștinismului, așa cum o înțelege D-l Amzâr? D-sa vorbește despre creștinismul strămoșilor noștri ca și cum el ar fi îmbrăcat încă de pe atunci aspectele diferențiale ale ortodoxiei de azi.

Pentru întărirea tezei pe care o susține, D-sa afirmă că creștinismul nostru e de origine și mentalitate orientală; că vieața noastră religioasă a gravitat din capul locului spre Răsărit, chiar dela început, din perioada plămădirii noastre ca neam. Iar contactul cu Roma și cu Apusul a fost, după D-l Amzâr, complect întrerupt până la încreștinarea Ungurilor (a. 1000). — E uluitor cu câtă siguranță și cu câtă suficiență științifică afirmă D-l Amzâr lucruri pe care niciun istoric — niciun alt istoric — nu le-a afirmat vreodată.

A fost contactul nostru cu Roma și cu Apusul complect întrerupt până la anul 1000? De unde a aflat-o asta D-l Amzâr? Vasile Pârvan, care nu a scris istorie pentru uz catolic, spune că noi ne-am format ca români și creștini, trăind în continuitate trupească și sufletească cu patria noastră mamă, italo-illirică, până în veacul al VII-lea (Contribuții epigrafice, p. 47). Deci dacă am trăit în continuitate cu patria mamă, spre ea trebuie să fi gravitat și vieața noastră religioasă în perioada formării ca neam. De fapt, primele înjghebări de organizație bisericească la noi au stat în directă dependență de Patriarhul Romei. „Vieața noastră bisericească a stat în epoca cea mai veche sub directă influență romană", scrie Păr. Dr. Ioan Lupaș (Ist. bis. a Românilor ardeleni, p. II). Iar Păr. Lupaș nu e unit . . . Acest contact continuu și această directă atârnare de Roma a durat până târziu, când evenimente independente de voința noastră l-au întrerupt. „In biserica românească, supusă scaunului patriarhului Romei, a dominat până către sfârșitul veacului al IX-lea limba latină. Preoții noștri

continuare în pag. 2

PSALMUL 31

I

Fericit acela căruia fărădelegea i se iartă;
căruia păcatul i se trece cu vederea.

Fericit e omul
căruia Domnul
vina nu i-o socotește
și în al cărui suflet vicleșug nu este.

II

Cât timp tăcut-am, topitu-mi-s'au oasele
de neostoite gemetele mele.

Căci sta, grea, asupră-mi, zi și noapte, mâna Ta
și tăria mea ca de dogoarea verii se pălea.

III

Dar iată, mi-am mărturisit păcatul Ție
și vina mea nu Ți-am ascuns-o.
Zis-am: „mărturisesc Domnului vina mea!"

Și Tu vina păcatului meu ai iertat-o.

IV

Pentru aceea, la vremea încercării,
Ție se va ruga tot cuviosul.
Și potop de ape de s'ar revărsa,
pe el nu-l vor ajunge.

Tu ești scăparea mea,
Tu de necaz mă aperi;
Tu cu bucuria mântuirii mele mă încingi.

V

Te voiu învăța — zice Domnul —
și calea în care să umbli îți voiu arăta;
te voiu îndruma, având ochii asupra ta.

Nu vă asemănați calului și catârului
fără pricepere,
a căror buire
prin căpăstru și frâu se domolește,
căci în alt chip nu știu a da ascultare.

VI

Multe dureri îl pândesc pe cel necredincios;
iar pe cel ce-și pune în Domnul speranța,
mila'l înconjoară.

Bucurați-vă drepților,
și vă veseliți în Domnul;
săltați, voi toți cei cu inima curată!

(Traducere de OCTAVIAN BÂRLEA și GEORGE RACOVEANU, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

*

O ÎNCHINARE ROMÂNEASCĂ LA MORMÂNTUL SFÂNTULUI JUAN DE LA CRUZ

La Segovia, în Castilia, unde se află mormântul **Sfântului Juan de la Cruz** (Sfântul Ioan al Crucii), cel mai mare poet al Spaniei, a avut loc în zilele de 17—24 Iunie **Intâiul Congres spaniol de Poesie.** Au fost de față peste o sută de poeți spanioli și, alături de ei, mulți poeți streini, din Europa și Americi. La deschidere, într'o pioasă solemnitate, s'a făcut actul de închinare a Congresului, în biserica Conventului Carmeliților, la mormântul-altar al Sfântului-Poet. A rostit cuvintele de închinare poetul spaniol **Luis Rosales**, s'a citit **„El cántico espiritual"** al Sfântului, după care s'a încheiat solemnitatea cu lectura **în românește** a unuia din poemele traduse din opera Sfântului de D-l **Alexandru Busuioceanu.** Poetul român a rostit, înainte de lectură, aceste cuvinte, care au fost ascultate cu reculegere și mare simpatie: „Cel care citește aceste versuri traduse e un poet în pribegie. Cu gândul la lumea de pribegi căreia el îi aparține, lectura sa azi, și aici, în fața mormântului Sfântului, e un legământ și o rugăciune". În numărul nostru viitor vom publica textul poemului în românește, fragment din traducerea integrală a operei poetice a Sfântului, pe care — în metrul original și cu rime — o pregătește D-l Busuioceanu.

COR.

*

CĂRȚI:

1. ARCHIMANDRITE BONTEANO; **Les douleurs de la deuxième naissance,** Paris, Plon, 1952. 246 pagini.
2. DR. C. HEINRICH WENDT, **Rumänische Ikonenmalerei.** (Mit 32 einfarbigen und 6 mehrfarbigen Bildtafeln). Erich Röth-Verlag, Eisenach, 1952.

Medalia de aur bătută de **Mihai Viteazul** în anul 1600.

Dacia în lume

SFÂNTUL NICETAS DIN REMESIANA ȘI UN URMAȘ AL SĂU, SFÂNT ÎN SPANIA

de

ALEXANDRU BUSUIOCEANU

Un singur ecou depe malurile dacice ale Dunării mai întâlnim în Spania dinaintea Sfântului Isidor: în a doua jumătate a secolului VI, printre Suevii din Galicia, în vremea regelui Teodomir. De rândul acesta, ecoul e de ordin spiritual și e adus din depărtări de un sfânt om, care avea să fie apostolul Suevilor: Sfântul Martin din Dumio.

Panon de origine — **Pannoniis genitus** — după propriul său epitaf; **Pannoniae ortus,** după Sfântul Gregoriu din Tours; **Pannoniae, ut perhibent, veniens,** după prietenul său Venantius Fortunas, Martin pornise din patria sa împins de o voință divină — **divinis nutibus actus** — și, după un larg ocol prin Orient, unde vizitase locurile sfinte, apoi prin Roma, ajungea pela 550 la Dumio — **Galliciae in gremium.**

Făcuse drumul prin Franța, unde vizitase mormântul celuilalt Martin, cel din Tours, compatriot din Panonia, căruia noul Martin îi închina venerația sa și îi dedica versuri, săpate pe poarta mânăstirii fundată de el în Galicia. Cunoscuse tot acolo și își făcuse prieteni pe Venantius Fortunatus și pe Gregoriu din Tours, care vor fi panegiriștii săi. Lăsase o adâncă impresie în acel mediu galic, stăpânit de Goți și împestrițat cu lume orientală. Regina Radegundis și starița Ines a Mânăstirii S-tului Cesareu din Arles se recomandau cu umilință rugăciunii lui la Dumio. Fortunatus îi scria epistole împodobite de lirice imagini, pentru a-i lăuda înțelepciunea; iar Gregoriu din Tours, explicând pioasele fapte ale apostolului, se declara neputincios de a arăta toate virtuțile lui: **Deficit lingua sterilis tanta cupiens enarrare virtutes.**

La Dumio, noul Martin completa minunile Sfântului Martin din Tours. Moaștele acestuia întorseseră dela arrianism pe regele Ciararic și familia sa. Sfântul din Dumio va propovădui dreapta credință poporului Suevilor, scoțându-l din rătăcirea în care îl târîse erezia preotului Ayax, got de origine orientală. Mânăstirea din Dumio ajunge un centru spiritual de mare influență, unde, în legătură cu mediul galic credincios Sfântului Martin din Tours și cu centrul care era Mânăstirea S-tului Cesareu din Arles, Martin din Dumio desfășoară o activitate întinsă, pe plan misionar și intelectual.

Ca scriitor, Sfântul Martin din Dumio e un moralist în stilul lui Seneca, nu strein de influența lui Cicero și Virgil și inspirat uneori de contemporani ca Sidoniu Apollinar. Dar cugetarea lui teologică, formată după cât se pare încă din patria sa dunăreană, își are un maestru mai îndepărat, care îl leagă deopotrivă de cercurile galice prietene, ca și de lumea sa orientală: **Sfântul Nicetas din Remesiana, apostolul Dacilor la sfârșitul secolului IV,** prieten al Sfântului Paulin din Nola și, prin acesta, în legătură cu mediul galic din jurul lui Sulpicius Severus și al Sfântului Martin din Tours.

Sfântul Nicetas e de origine din Dacia Mediterranea, una din cele două provincii înființate în Moesia Superioară după retragerea lui Aurelian din Dacia Traiană. In privința aceasta nu e îndoială, căci Sfântul Paulin din Nola, care l-a cunoscut bine, spune despre el, când Nicetas se întorcea din Italia în Dacia, că se întorcea în patria sa: . . . **patriam vehatur limine tutum** . . . E un om de cultură latină. Vorbește și scrie latinește și profesează — cum arată Zeiller — o teologie de structură occidentală, foarte apropiată de cea definită în formulele sinodului damascian din 380. E un Daco-Roman de naștere, explică Vasile Pârvan, care dovedește acest lucru prin mărturiile Sfântului Paulin, prin activitatea episcopului și prin frecvența numelui de Nicetas în acea epocă printre băștinașii daco-romani, atât în Dacia Aureliană, cât și la Nordul Dunării, în cea Traiană.

Nicetas evangelizează în a doua jumătate a secolului IV și la începutul secolului următor (era episcop în 366 și continua să fie în 414) în toate ținuturile dela Sudul și Nordul Dunării, locuite atunci de felurite popoare: „Iți vei duce pașii — spune Sfântul Paulin — prin câmpiile dela Philippi în Macedonia, vei merge în cetatea Tomitanilor și, ca oaspe dardan, pe la Scupii din vecinătatea patriei tale". E apostolul Bessilor din Balcani și, în același timp, și al Dacilor, al „Sciților" și Goților de pe ambele maluri ale Dunării. „Pe tine te numește părinte întreaga regiune dela Miază Noapte **(plaga tota Borrae)** — spune tot Sfântul Paulin — la vocea ta Scitul se îmblânzește și, învrăjbit în sine, la îndemnul tău, își părăsește sălbăticia din piept. Și aleargă la tine și Geții și Dacii din ambele provincii care trăiesc la mijloc și chiar Dacul pileat depe malul fluviului bogat în multe vite". Pârvan a arătat că, în vreme ce prin **Getae** trebuiesc înțeleși Goții depe ambele maluri ale Dunării, Sciții, potrivit uzului limbii literare a vremii, nu sunt decât locuitorii vechei Dacii dintre Tisa și Nistru, care pot fi Goți sau Daci.

Activitatea de evanghelizator a lui Nicetas seamănă mult cu aceea a Sfântul Martin din Tours și cu cea de mai târziu a Sfântului Martin din Dumio. Nicetas propovăduiește dreapta credință mai ales în mijlocul unei populații rurale de barbari, care, chiar dacă fusese atinsă de creștinism, întârzia în superstiții păgâne sau în erori sectare. Pentru aceasta îl prețuia atât de mult Sfântul Paulin și îl semnala lui Sulpicius Severus ca pe un misionar vrednic de admirat de Romani și de mulți dintre sfinți: „In același fel — spune el, referindu-se la **Viața Sfântului Martin,** scrisă de Sulpicius — te-am descoperit și pe tine și pe venerabilul și prea învățatul episcop Nicetas, care a venit din Dacia, cu drept cuvânt vrednic de admirat de Romani ca și de mulți dintre sfinți . . .". Iar Sulpicius Severus, referindu-se la Sfântul Paulin și probabil și la Sfântul Nicetas, care răspândise în ținuturile dunărene scrierea lui Sulpicius despre Viața Sfântului Martin: . . . **illum nostrum libellum non per Italiam tantum, sed per totum etiam diffudit Illyricum.**

La Remesiana, Sfântul întemeiază un mare centru spiritual, în relație, nu cu Orientul grecesc, ci cu Occidentul latin. Mânăstiri și biserici iau ființă după catehizarea lui, iar Sfântul se consacră și unei însemnate activități literare, cu scopul de a explica, într'o limbă simplă și pe înțelesul tuturor, fundamentele curate ale dogmei: **Nicetas Remesianae civitatis episcopus,** spune, la sfârșitul secolului V, Gennadius — încă unul dintre scriitorii din acel mediu galic care fac ca o punte de trecere între Sfântul Nicetas și Sfântul Martin din Dumio — **composuit simplici et nitido sermone competentibus ad baptismum instructionis libellos sex.** Pe baza indicațiilor lui Gennadius, critica filologică a putut reconstitui în parte operele acestui scriitor, ascunse multă vreme sub numele Sfântului Ambrosiu, Sfântului Ieronim sau chiar al Sfântului Martin din Dumio. Sunt tratate catihetice, ca **Libelli instructionis,** pentru candidații la botez, sau **Libellus ad virginem lapsam;** tratate liturgice, ca **De psalmodiae bono** și **De vigiliis;** un tratat **De divinis appellationibus;** și opera universal cunoscută, atribuită lui Nicetas de vechile manuscrise ca și de critica modernă, imnul **Te Deum laudamus.**

Nu e îndoială că Sfântul Martin din Dumio, care își făcuse tinerețea în ținuturile învecinate Daciei, trebuie să fi cunoscut de aproape și să fi admirat activitatea și opera lui Nicetas. Trebuie să fi cunoscut chiar Dacia. Odată măcar, în versurile închinate Sfântului Martin din Tours, numele Dacilor vine sub condeiul său. Lăudând activitatea de apostol a Sfântului Martin, el enumeră neamurile „felurite și rele" — **immanes, variasque gentes** — pe care Sfântul le adusese să primească pe Cristos:

. . . Alamanus, Saxo, Toringus,
Pannonius, Rugus, Sclavus, Nara, Sarmata, Datus,
Ostrogothus, Francus, Burgundio, Dacus, Alanus,
Te duce nosse Deum gaudent . . .

continuarea în pag. 5

BIRUIT-AU GÂNDUL

Cetirea cărților i-a fost de folos, dar cunoașterea țării și a poporului a fost primordială pentru înțelegerea cunoștințelor arheologice și linguistice. Hotăritoare pentru limpezirea și afirmarea concepției istorice.

A cunoscut țara de la Hotin până la Alba Julia, a ajuns la Dunăre și cu admirație însemnă: «Traian au zidit acea mare minune a veacurilor, podul de piatră, a cărui cu ochii noștri am privit pragurile prin apa limpede a Dunării». A văzut valul lui Traian „cel dintâiu semn de graniță". A trecut prin țara lui Dragoș Vodă, prin Maramureș. În tot locul iscoditor al trecutului, observator al prezentului, cugetător. Un alt istoric, sau cronicar care să fi cutreerat pământul românesc până la Miron Costin nu se află. Cunoștințele arheologice și le aduna singur, ca și pe cele istorice și filologice. Lista de 87 de etimologii (57 substantive și 30 verbe) singur a alcătuit-o, nu a împrumutat-o de la alți cercetători.

Simțirea sinceră i-a dăruit limpezimea cugetării, strălucirea și căldura stilului. Nu este pagină mai frumoasă despre țara Italiei în limba română și în nici o altă limbă, ca pagina inspirată a lui Miron Costin: „Țara Italiei de la noi drept spre apusul soarelui este . . . Aceia țară este acum scaunul și cuibul a toată dăscăliia și învățătura. Cum era într'o vreme Atena la Greci, acum este Padova în Italia".

Pagina despre Italia trebuie citită cu vocea deschisă spre a-i prinde taina, armonia farmecul. Am citat abia un fragment. Pagini despre Italia sunt multe, în toate literaturile, dar cu greu s'ar putea afla alta mai caldă, mai frumoasă.

Gândul nu mi se desparte de opera și de vieața marelui cronicar. Lui se cuvine să-i închin această pagină scrisă la Roma, în țara Italiei, pe care Miron Costin a iubit-o ca pe țara Moldovei.

Dar pe care n'a văzut-o!

EMIL PANAITESCU

CATEHEȚI ȘI CATEHISME

în acea vreme îndepărtată se sfințeau de episcopi latini din dreapta Dunării. Aceasta era tradiție de multe veacuri" (St. Meteș, Ist. Bis. Rom. din Transilvania, vol. I, p. 28). Fără îndoială că influențe răsăritene au fost în biserica noastră încă din timpurile vechi, pentru că strămoșii noștri nu înțelegeau să se închidă într'un particularism îngust, așa cum au înțeles să o facă mai târziu. Aceste influențe n'au fost așa de covârșitoare încât să se poată spune că vieața noastră religioasă a „gravitat din capul locului spre Răsărit". A afirma acest lucru înseamnă a nu ținea, din capul locului, cont de istorie.

E evident că D-l Amzâr avea lipsă de această falsificare a istoriei pentrucă altfel nu-și stătea în picioare «teoria». Și tot de dragul «teoriei», bazată pe nimic altceva decât pe imaginație, D-l Amzâr nici nu amintește pe marele apostol al nostru, pe Sf. Nichita al Remesianei. Cum l-ar fi putut aminti pe acest episcop care a fost un „romanizator al nostru" și, prin creștinism, un reînoitor în forme eterne a tradiției curate romane-italice la Dunărea de jos", cum îl numea Pârvan? Acest „romanizator al nostru" încurcă toate socotelile D-lui Amzâr din „Micul Catehism".

Dar pe lângă această falsificare a istoriei găsim în „Micul Catehism" ceva și mai grav. Făcând mereu aluzie la climatul istoric și cultural al ortodoxiei, deosebit de cel catolic, D-l Amzâr transpune problema raportului dintre ortodoxie și catolicism — și, în consecință, și problema orientării noastre spirituale — de pe planul tradiției permanente pe planul realităților contingente. În această transpunere pe planul contingent nota creștină, ecumenică, e neglijată; fondul comun al ortodoxiei și catolicismului nu mai e sezisat, iar esențialului în tradiția comună i se substituie ceea ce e secundar, ceea ce e produs al mentalității locale, al temperamentului etnic, al climatului cultural. Golite, în felul acesta, de conținutul creștin primar care le este comun, ortodoxia și catolicismul rămân simple fenomene locale, condiționate în esențial de realitățile regionale, deosebite între ele sub atâtea aspecte. Lipsit de sensibilitate pentru tot ce depășește manifestările contingente în creștinism, pentru tot ce depășește diferențele locale ce în mod necesar nasc din trăirea creștinismului, din încarnarea lui în realitățile concrete mereu deosebite, D-l Amzâr nu sezisează marele curent al tradiției creștine ce trece pe dedesubtul acestor diverse spiritualități, vivificându-le și armonizându-le în adâncime. De aceea nici nu înțelege că comuniunea ecumenică nu se realizează printr'o nivelare exterioară a diferitelor mentalități și climate culturale, sau prin impunerea forțată a unei spiritualități particulare. În consecință, nici nu-și poate închipui că e posibil să trăiești în comuniune cu Biserica Romei fără ca prin asta să devii catolic latin în sensul înțeles de D-sa; fără ca să ți se ceară a adopta, din capul locului, însăși formele de vieață religioasă care s'au desvoltat în Apus și care sunt produsul fuziunii dintre învățătura creștină și climatul cultural propriu lumii occidentale. Căci a gândi și a simți catolic nu e ceea ce-și închipuie D-l Amzâr: o imitare exterioară a felului cum se manifestă pe plan psihologic și social vieața creștină în Apus. A gândi și a simți catolic înseamnă a percepe dincolo de diferențele contingente și secundare cursul tradiției, — a-i sezisa exigențele fundamentale și a te orândui, în mod conștient, în ea. Și a înțelege că a avea o spiritualitate proprie nu e un motiv suficient pentru a rupe cu sau a rămâne departe de comuniunea ecumenică.

Tot echivocul în care se menține mereu argumentarea D-lui Amzâr naște din lipsa de înțelegere a raportului ce există între tradiția permanentă creștină și diferitele spiritualități ce înfloresc pe acest trunchiu al tradiției și care sunt perfect legitime, cu condiția ca ele să se înscrie pe linia tradiției autentice și să nu pretindă a deveni exclusive, adică a se substitui esențialului.

Furnizând deci Românului ortodox un catehism alcătuit în acest chip, D-l Amzâr îl îndeamnă să se pună în contradicție nu numai cu catolicismul — pe care, în treacăt fie zis, D-sa nici nu-l înțelege nici nu-l cunoaște — ci cu tradiția cea mai autentică a bisericii sale.

Iată de ce credem noi că înainte de a începe să scrie «catechisme» (mici și cu ilustrații în text), pentru oamenii „proști" în ale credinței creștine, ar fi fost bine și de folos — atât cetitorului, cât și scriitorului — ca D-l D. C. Amzâr să învețe un pic de catehism.

Dar vom reveni.

ALEXANDRU MIRCEA

Medalia de aur bătută de **Mihai Viteazul** în anul 1600.

RAPSODIE VALAHĂ

de

Aron Cotruș

făr'să vreai,
datu-ne-ai:
ani—și grai
rupt din rai...
și-aspri pași
de ostași,
tu ne dași...
și vrăjmași
uriași,
pe acești,
fără vad,
tîlhărești
țărmi de iad...

drept inimă năprasnică, grea,
datu-ne-ai Dunărea...
și văzuri la pîndă,
prin besna flămîndă,
pe hotare de-osîndă...

și vreri fără modru,
în văzduh furtunos,
sub cer albastru,
aicea jos,

din codru în codru,
din castru în castru,
din vatră în vatră
pe 'ntinderea humilor,-
Romă de piatră,
Romă străveche,
împărătească făr'de pereche

a lumilor...

dac dîrz ce moare
'n picioare,
apărîndu-și cu furie șuie
ce-al lui e,-
cu rîsmerița-mi,- carpatic-dunărean mănunchi
de furtunatică aromă,-
cu sîngele oprit în piept
și'n rărunchi,
în fața ta, Romă,
gîndul meu drept

cade 'n genunchi...

și-aș vrea, cu dorul—lunatic lup—
din codrii veacurilor să mă rup...
să trec, din poartă 'n poartă,
prin vremea moartă,
din ușe în ușe
cu sandale ori opinci de cenușe...
cu veacurile sub picior,
să m'opresc l'al timpului izvor...

cu bruscă brîncă bătăușe
să smulg a clipelor cătușe...
să bea
cît va vrea,
setea mea aspră, fierbinte,
din toate apele aducerii-aminte...

să simt privirea-mi cum se revarsă:
mare de-argint peste vremea arsă...
cu văz vulturesc să străvăd
peste prăpăd de prăpăd...
dintru 'nceput de 'nceput,
ce nimeni niciodată n'a văzut,

să văd...

să văd...

cu-auzul supt
de svonuri surde de desupt,
zălud
să aud,
să aud,
peste fîlfîiri și fîlfîiri zălude,
ce nimeni nu aude,
să aud...

pe sub cușma-mi de ceață,
prin noaptea ce suflarea mi-o îngheață
și haina putredă mi-o desprinde din umăr,
veșnicia s'o privesc în față,
cu tainele-i și mormintele-i fără de număr...

și'a foamea de-a ști, ce măruntaele-mi mușcă
și, ca un plug știrb, gîndul mi-l scurmă,
proptit pe uitătura-mi ca pe-o pușcă,
s'ating
—cuib de paing—

nevăzuta, noptatica, năzărita urmă...

și pornite din ea,
cît ține 'ntinderea,
alte turme
și turme
de urme
și urme
și urme...

să fac pripit popas,
fără glas,
de taine grele, greu,
pe cel dintîiu pas
al neamului meu...

l'al începutului lui căpătîiu,
halucinat,
cu drumul înapoi uitat,
să'mbrățișez, să desmierd, să mîngîiu:
zorile și ziua lui dintîiu...

la răscrucile oarbe-ale tainelor,
l'al copilăriei lui izvor,
c'un fior copilăresc
să m'opresc,
apă să beau din apa zorilor...

cu-auzul zăbavnic, zălud,

să aud,
să aud,

cea dintîiu vorbă să i-o aud:
sbor scurt de turturea
cu toată mireasma pămîntului pe ea...
și'n aerul crud,
de cutremur, sînge să asud...

pe-ale veacurilor zori proptit,
s'aduc din noapte și nesfîrșit,
trecutul, trecutul—uragan împietrit...

de piatră să rămîn,
cu inima bătînd ca un ciocan,
ascultînd cum țipă, năzdrăvan,
dintr'un așternut de aspră dacă și de-oștean roman,
rodul lor cel dintîiu: —întîiul român...

să-mi cînte—Mări Negre— 'n urechi,
toate vetrele și luptele străvechi...
să fac să se 'nalțe, ca dintr'un vulcan,
peste văzduhul nostru: umbra lui Traian...

ca niște orașe-năluci, din cenușe și spuze,

să crească uriașe Sarmisegetuze,

din pietre străvechi și-oțele noui,

stropite cu sudoare și sînge din noi..

pe Decebal din munte să-l scot
cu curajul lui tot
și 'ntr'o 'nvolburare fără seamăn,
ca un proroc,
în cîntece de foc
peste neam, peste țară să-l samăn...

Rătezatul
îngropatu-ne-a în stînci împăratul...
Surul
fostu-ne-a, prin besne, pandurul...
munții pe-aicea, dearîndul,
cunoscutu-ne-au pasul și gîndul...

veac de veac, ne'ncetat,
muntele fostu-ne-a pat,
pat fulgerat,
sîngerat...

dormit-am prin brazi, prin brădui,
cu-auzul pe inima lui...
stîncile pe cari văzduhul norii și-i cerne
și cu mînă de vifor cetini așterne,
fostu-ne-au perne,
perne eterne...

candelă fostu-ne-a: luna,
goarnă: furtuna...
și, pe bolta albastră,
pentru pasul nostru aspru și spornic,
soarele—singurul ornic
peste veșnicia noastră...

pădurea fostu-ne-a: verde biserică,
poiana: mănăstire feerică,
iar piscul solitar:
altar...

și'n luptele noastre cu iadul,
preot vremelnic
fostu-ne-a bradul...
și cerul: molitvelnic...

ogrăzi, cu miile,

ne-au fost cîmpiile...

șesurile fără de hotare
fostu-ne-au hambare
și, pînă nude zările se 'nchid:
Marea-Neagră și Dunărea—zid...

Carpații bătrîni
fostu-ne-au tătîni,
tătîni și stăpîni...

Transilvania îndărătnică și idolatră,
prin viscole ce țipă și latră,
ne-a crescut pe sălbateca-i vatră,
în scutece de piatră,

la țîțe de flacări și cremene,
nime'n primejdii cu noi să nu semene...

cu piepturi ce nu se'nspăimîntă,
cu pași sub cari piatra crapă și cîntă,
luatu-ne-am cu lupii și urșii la trîntă...

crescuți cu bourii și cu furtunile deavalma,
strămutat-am stîncile din loc

și-așa, la noroc,

prins-am fulgerul cu palma...

pază aspră, de neclintit,
spre răsărit,
să fim,—vrut-ai tu,—
din zilele lui Traian-împărat pînă-acu:
cu pluguri de foc
smulse din loc în loc,
tîrîte parcă de vifornici bouri
pe brazde despicate spre nouri...

cosași
uriași,

cu diavoli în cuți,
cu coasele iuți...

cu piept aspru, gol,
trecînd ca nebuni,

din furtuni în furtuni,
din pîrjol în pîrjol...

ciobani năzdrăvani

peste ani...

drumeți îndrăzneți

peste ceți...

plugari milenari
peste gropi de barbari,
printre secolî tîlhari,—
Romă, cu tine una
pe totdeauna...

fără ușe
la colibe de praf și cenușe,
în răsboiri, ne'ncetat,
în Dunăre rănile ni le-am spălat
și'n munți cărunți,
ni le-am vindecat...

din țundra cu care tu ne-ai aflat,
toți lupii viforelor au mușcat
dar nu ne-au putut-o smulge din umăr
furtunile fără de număr...

Decebal și Traian,
de s'ar întoarce, pentru-o zi, înapoi,
pe pămînt între noi,
ne-ar găsi
pe-aci,
peste-al veacurilor putred puhoi,
cu-aceeași țundră, cu-acelaș suman,
cu-aceeași cămașe
ce trupul ni-l înlașe,
ca și-atunci,
cînd
fierbînd
de-ale sîngelui iuți, prădalnice porunci
și de rîvne semețe de nesupunere,
treceam în drumul tău,
cu gînd rău,
ca peste-un pîrău
peste Dunăre...

opinca de-atunci, tot așa e...

aceeași urmă în tînă tae...

ca ferecată pe eternitate,
aceleași drumuri îndărătnice bate

și, sprintenă, trece prin glod

și pe drumul schilod,
ca pe pod...

crivățul ce sîngele'l îngheață
și ne urlă'n auz al stepelor vers,—
nu ne-a schimbat la față,
nici la mers...

cunoscut-am urgiile

lungi cît veșniciile...

Pe casele noastre cîntat-au, fioroși,
roșii cocoși

ai focului

și-ai nenorocului...

drumurile țării cu sînge le-am udat,
în lung și'n lat,
neîncetat,
dar n'a fost iscoadă
plîngînd să ne vadă
pe drumurile ciungi și grele,
scrise de-asupra noastră în stele...

pajură neagră, spre mine,
vine,
vine,
cu sborul uriaș, fierbinte,
aducerea-aminte...

și alunga eu n'o pot
de-al cailor tropot,
de-al luptelor ropot,
de-al inimei clopot...

de potopu'n trecere,
de a morții secere...

și de schimbătorul curcubeu,
rupt mereu, ivit mereu,
peste luptele surde ale neamului meu,
ale sîngelui meu,
ale visului meu...

iuți, dîrji, răsbunători,
cu pumnii pietroși și fierbinți,
n'am scăpat cuțitele din dinți
nici sub copite de cutropitori...

sdrobit-am oști năprasnice de turci,
de unguri mîndri și de tătari...

și le-am spulberat cum spulberi pleava,
din Dunăre'n Șelimbru și Suceava...
trecut-am munți înalți și ape mari,
înfruntat-am temnițî tari

și furci...

roata lui Horia
crește-va 'n adîncurile noastre, zi de zi,
pîn'ce soarele pe cer s'o mai ivi,
pîn' își va închide cartea de sînge—istoria...

sîngele lui,
sîngele lui
mai tare ca tăria oțelului,
în clocotitor puhoi
s'a revărsat în sîngele din noi...

și nu-s pe pămînt Negoi de noroi
și nici pe leneșe puste, atîția gropari,
iuți și barbari,
roata lui Horia s'o îngroape în noi...

ca de-un junghiu în inimă străpuns,
un ostaș, în cea din urmă clipă,
viața mea, ca din străfunduri, țipă,
țipă lung, prelung după-un răspuns:

cine te-ar putea
rupe vreodată 'n două,—

Romă de veci,

Romă nouă?!

ce Vezuv de cenușe și de noroi,
ar putea mînji văzduhul între noi,
ca sîngele nostru mănos și fierbinte,
să nu-și mai aducă de Roma aminte?!

cine oare l'ar putea năzări,
pe faurul tău de azi, într'o zi:
furtunos alian
lui Traian?!

peste ce cumplite, ucigașe sîlșieri,
ar putea trimite oar'vreodată, el
împotriva Romei de ieri:
italic sînge și oțel?!

puteare-ar oare, italici sburători
sbura spre Carpații noștri, lunatici,
pe pajuri de fier, printre nori,
peste solare, romane Adriatici?!

puteare-ar oare noua Romă 'n univers,
să facă-aceiași pași
spre răsărit, spre noi, în acelaș mers,
cu-ai lui Attila și Arpad urmași?!

și dacă-ar țîșni, ca 'n ziua d'apoi
din crunte porunci latine, furtuna,—
puteare-ar aripele ei sdrobi în noi,
Romele noastre din totdeauna?!

dacă tu, prin veacuri, ți-ai uitat,
de mii și mii de ori, de noi,
spre tine ca spre-un tărîm fermecat,
ne-am uitat, ne uităm înapoi...

de mici, cu mîini albe de gînd și de vis,
toate porțile ți le-am deschis...
străzile ți le-am bătut, cu pasul tremurat,
și-ale Cezarilor statui le-am sărutat...

ca spre 'nflorita copilărie,
Roma, Roma, spre tine mă 'ntorn,
ca după-un cîntec de corn
venit din străfunduri de veșnicie...

Dunări și Dunări de-ar trece,
pe-aici, în năprasnic puhoi,
n'ar putea, pe veci, să înnece
toți Traianii fără moarte din noi...

o, cum aș vrea 'n daco-romanic grai
să'ncerc un crîncen, decebalic vers,
cum aș fi 'ncercat pe cînd erai
stăpînă peste univers!...

pe Guadalquivir, pe Tibru și pe Dunăre,
răsună acelaș grai năzdrăvan
ce stepe străbătut-a, și pampe, și ocean...
aceleași legi străvechi poruncesc supunere...

dac, roman, iber,—
acelaș pas de piatră și de fier...
aceleași drumuri și văzduhuri noi...
și poduri nevăzute peste-ocean de-ocean...

Decebal și Traian
s'au împăcat de mii și mii de ori în noi

la nașterea, din ciocnirea cutropitoare
a două vreri crîncene, a neamului meu,
cînd Roma vorbea,
ca la o poruncă făr'de hotare
pămîntul întreg se scula în picioare,
cu ochii spre ea...

pe urmele-i, iată-ne, cît frunză și iarbă,
neam de sălbatice seve svîcnind,
c'un picior voinic înfipt în stepa oarbă,
cu celalt, peste puste și ape, în Pind...
cu umeri răzimați

de Carpați...

cu Marea-Neagră la poartă,
cu Dunări năvalnice de sînge și jind,
vuind,
peste nămolul orb și peste piatra moartă...
cu codri de-ostași, ca brazi lîngă brazi...

RAPSODIE VALAHĂ

(CONTINUARE ȘI SFÂRȘIT)

ce poți mai mult să ne ceri,
Romă de azi,
Romă de ieri ? !

de n'am fi noi, cît aur și cîți oameni
ar trebui prăpădul să-l înfrunte

pe-aici, din munte 'n munte,
și cîte rîuri de sînge trebuire-ar să curgă,

o, Romă-demiurgă,
ca împărătescul grai al tău,

pîn' la margini de hău,
pe piscuri de Carpați și prin stepe să-l semeni?!

în împărăția besnelor răsună surde
și fără număr goarne de goarne...

visînd pămîntul din temelii să-l răstoarne,
oști aleargă și cresc—uragan...

caii viforului încep să sburde
sub pinteni crînceni de nou Gengis-Kan . . .

năvălind, cu copite de flacări sirepe
din stepe,

goana sălbatecă,
în Adriatecă

și'n Cornul-de-Aur vreau să și-o adepe...

aici, la pîndite hotare,
unde poite zănatece urlă și latră,

așteptăm, ca de veacuri, în zare :
ostași crescuți ca din piatră...

cu arme și arme fără de număr
la umăr...

cu-auzul : clopot de-alarmă,
cu bocanci ferecați ce fierul îl sfarmă,

în vînturi și ploi,
în bălți de noroi,

stau gata, pe țărmuri de besnă și sloi,
cu fețele arse, spre sorii lor noui,
toate Romele nevăzute din noi...

mă sbucium, ard, și scad, și scapăt
și ca dintre ruine de potop,

din măruntaele-mi de flacări mă desgrop,
rapsod să-ți fiu, în luptă pîn' la capăt . . .

acum,
acum
și peste acum,

peste pasu-mi ars de praf și scrum,
peste numele-mi de negură și fum,
să-mi spintec sprinten drum

tot mai departe,
tot mai departe,

peste mine, peste viață, peste moarte...

gîndul sălbatec, fierbinte,
trece—rîu orb—înainte

și'n valuri haiduce,
cerul fără margini ți-l duce,

printre vii, printre morți,
spre Marea-Neagră-a uriașei tale sorți...

cum aș vrea din stînca mea să mă desprind
și c'o putere ce pe morți îi reînvie,
pe corabia cît o'mpărăție
a unui viforos, oceanic jind,
pe ape haiduc
să mă duc,
să mă duc,
de viscole și valuri beat,
să bat
să străbat
cu soarele : far,
cu busolă : furtuna,
cu îndrăsneala : singură pline :
mările veacurilor tale de mîine,
din totdeauna spre totdeauna...

dorul și gîndul
trec prin timp, despicîndu-l...

așa,
ți-a fost scris undeva, undeva,
în tulburea, titanica tainelor carte,

să mergi, să mergi în mergerea ta,
pe calea cea mai lungă și mai grea.

neînfrînt, nesupus,
tot mai sus
și tot mai departe...

ca pe-o nouă Romă, să te aștepte,
l'ale măreției tale porți și trepte,
peste mii și mii de ani,

îngenunchiați :
Carpați
și Balcani...

sporind ca nisipul mării, merea
vei stăpîni
pe-aci
pe veșnicii,
neam al meu,
neam al meu ! ...

pluguri purtate de brațe de viteji
vor ara pe Ceahlău și Bucegi...
pe plaiuri, pe ogoare, pe moine,
răsuna-vor, ca și-astăzi, aceleași doine
oacheși ciobani, în glugi, ca 'n poveste,
cînta-vor din fluer, pe-aceleași creste...

sub ale soarelui sulițí,
holde vor crește pe piscuri și pe ulițí,
cu paiul cît săbiile,
cu spice cît vrăbiile...

peste prăsila vrăjmașilor noștri de-acuma,
cădea-va, de veacuri, roua și bruma...
vîntul—armăsar uriaș—călca-va ușor
iarba pe mormintele lor...

vor paște pe ele ciurdă de ciurdă,
bivoli de plumb și mînji ce sburdă...

l'ale Tisei galbene ape
tot cai valahi vor cobori să s'adape...

și-un neam de uriași
năprasnici la pași,
în crîncene căutări de vrăjmași,
cu cari să-și măsoare,
puterile făr' de hotare,
peste prăbușiri ce fața lumilor o schimbă,
vorbi-va cu Carpații, cu Bugul, cu Dunărea,
cu Marea-Neagră și cu Dumnezeu,
ca 'ntr'un nou apocalips, deapururea,
aceeași limbă,
în care-și cîntă azi furtunile și-aleanul
neamul meu . . .

SEARĂ DE SEARĂ

Lui Aron Cotruș

Seară de seară m'apucă dorul
De-ai mei, de zăvoae, de munți.
Din flăcări atunci aștern dorului punți
Până la ei, eu — călătorul.

Dacă e vânt, aud gorunii de-acasă
Sub ferăstrae haine gemând
Și simt de-aici tremurând
Otava pe ascuțișuri de coasă.

Dacă mustește pământu'n zăpezi,
Simt colțul ierbii cum crește
În țară. Și seva o simt cum sbucnește
În flori, în păduri, în livezi.

Iar gândul, cu flintele gemeni
La umăr, năprasnic aleargă
Izbind în zăvoare — haiduc — să le spargă
Ocnele roșii de cremeni.

Dacă văd soarele'n smalț de vulvori
Căzând peste zi, peste mări,
Adun în răscoale mii de chemări
Și le-asvârl în vâltori

Sus, sus peste culmea Inăului,
Peste pecinginea stepelor moarte :
Să preiac în pulberi până departe
Moscova, Capiștea Răului.

Și dacă trec printre stele cocorii
Vâslind într'acolo, spre țară,
Vulturi de jar și de pară
Pornesc să aprindă fiorii

A tot ce adastă'n cetate,
În codri și'n lanțuri: să sfarme
În țăndări robia, s'o darme
În numele tău, Libertate !

AL. GREGORIAN

Trei ani de activitate culturală

Cine a avut prilejul să viziteze **Biblioteca română dela Freiburg** (Germania) a rămas plăcut surprins în fața celor câteva sute de volume românești adunate cu dragoste și grijă. Fiecare din aceste bucoavne reprezintă ofranda unei inimi înțelegătoare și iubitoare de slovă românească. Cu atât mai mare este surpriza când va da cu ochii de lucrări care la ora actuală s'ar putea considera **exemplare unice.**

Într'adevăr, biblioteca posedă printre altele: monumentala **„Istorie a Românilor și a altor neamuri"** a lui Șincai; **„Cronica"** lui Miron Costin în ediția latinească, **Bibliografia veche românească** a lui Ion Bianu; un Ceaslov tipărit la M-rea Neamțului acum două sute de ani; un Evangheliar dela aceeași tiparniță din 1809; **Catalogul Manuscriselor și Documentelor Românești ale Academiei Române,** etc.

În continuare, biblioteca și-a mai organizat următoarele secțiuni:

a) A **lucrărilor românești traduse în limbi străine** și a studiilor scrise asupra Țării noastre de către autori străini.

b) Secția — modestă — a **manuscriselor** din care reținem studiul original al lui Stamati-Ciurea asupra Sfântului mare mucenic Ioan cel Nou dela Suceava din 1897. (Deasemenea câteva lucrări inedite ale profesorului Ion Sân-Giorgiu dăruite bibliotecii cu puțin înainte de moartea sa).

c) **Secțiunea reproducerilor fotografice,** cuprinde excelente priveliști din Țară și numeroase figuri și instituții culturale din trecutul nostru.

d) **Discoteca,** o înfăptuire extrem de modestă din lipsă de mijloace, are câteva discuri cu muzică românească; ea este completată prin câteva culegeri de cântece populare naționale.

e) **Secția hărților** și a stampelor cuprinde câteva hărți etnografice de însemnătate documentară.

f) **Secția periodicelor** prezintă aproape întreaga presă din exil precum și publicațiuni din țară. Ea este completată cu arhiva de presă conținând articole publicate în presa străină despre noi și ordonate în clasoare speciale, pe probleme și țări.

g) Pe lângă secția literaturilor străine, care completează cadrul bibliotecii, mai există și o **secțiune filatelică** românească.

Toate aceste valori sunt sistematic și metodic înregistrate, ținându — se o strictă evidență a lor în numeroase fișiere. Astfel, pe lângă fișierul care constitue catalogul propriuzis al bibliotecii, pe autori și materii, s'au mai organizat următoarele sectoare de lucru:

1) **Bibliografia pribegiei,** începând cu anul 1945, publicată în parte în două extrase ale revistei „Orizonturi" din Stuttgart.

2) **Bibliografiile:** franco-română, germano-română, italo-română, hispano-română, anglo-română, etc.

3) **Un fișier al problemelor culturii române,** nou constituit, va pune, cu timpul, la dispoziția tuturor posibilitatea de informare în orice domeniu și asupra oricărei probleme culturale românești.

4) **Bibliografia personală a scriitorilor români,** (deasemenea o nouă creație), va constitui o oglindă fidelă a activității întregi a scriitorilor noștri din exil, contribuțiile străine și prezența clasicilor noștri în această perioadă frământată.

5) Deasemenea se mai află în curs de redactare un **inventar** al tuturor tezelor de doctorat susținute de Români la universitățile din străinătate.

În desvoltarea programului bibliotecii s'au mai integrat, în ultimul timp, două noi secții:

I. **Oficiul de librărie,** prin care se pun la dispoziția tuturora publicațiile scriitorilor români din pribegie.

II. **Serviciul de schimb,** prin care se oferă, lucrările aflate în mai multe exemplare în rezerva bibliotecii, în schimbul altor cărți de egală valoare.

Pe teren editorial, biblioteca a desfășurat o activitate remarcabilă, mărturisind un efort neobișnuit pentru actualele vremuri. O prezentăm, după datele dintr'una din comunicările sale:

1) **Poesiile lui Mihail Eminescu,** apărute în două volume și prefațate de Mircea Eliade.

2) **O culegere de poesii populare,** intitulată sugestiv **„Fără Țară"** și prezentate de Ionel Grigoriu.

3) **Catalogul General al Bibliotecii** și complectarea **„Creșterea Colecțiilor"**; numeroase plachete, comunicări, statute, extrase, etc., precum și un vast program de editură, anunțat mai de mult și care va deveni, sperăm, o realitate.

PE ȚĂRM

Pe Tine te-au supt vietățile toate
Oceanele cu tăcerile'ntinselor ape
Și inima nesfârșitului care bate.
Somnul tău e sub străine pleoape,
În noi, foarte departe și-aproape.

În adâncul și'n grozăvia furtunii
Cerul te poartă'n brățara lui de azur.
Vulturii te mușcă din veșnicia minunii
Și noaptea-ți aleargă'mprejur.
Ci eu zădarnic pândesc să te fur . . .

Fluturii-ți duc colbul zâmbetului pe aripă
Și seara poveștile Te mai știu,
Când te fumează moșnegii din pipă.
Ești adiere'n polenul florilor rubiniu.
O, sărăcie și nemaispusă risipă ! . . .

Ești aevea, dar numai părere.
Primăvara te cântă și toamna te cere.
Mormintele-ți aduc partea furată.
Dar Tu nu ești și n'ai fost niciodată.

Ne chinuim să te facem din gând, din nimic,
Să te pârguim ca pe-un spic,
De aur din parfumul inimii : rod . . .

Ni-i drumul spre Tine prin glod.
Te creștem plângând, suferind,
și vin uragane și iar Te desprind
și Te spulberă depărtat, neștiut.

Și iar te'ncepem, dela'nceput.
Că Tu ne-ai pus pe gânduri ocară :
Să te căutăm în afară . . .
Ci tu ești numai mireasmă de dor și scântei[e]

Ești numai în noi, până'n calea lactee.
Pentru unii glorie, artă, femeie;
Pentru alții răsmerița, foamea, colnicul.
E-adevărat : cu Tine'ncepe nimicul . . .
Nimicul Împărăției cerești.

Dar toți spunem povești . . .
Pentrucă nu te-am, se vede, găsit.
Tu nu apui, pentrucă n'ai răsărit.
Tu ești și astăzi și-apururi, și ești . . .

VASILE POSTEUC[A]

DIN R. P. R.

TIPĂRIREA CLASICILOR ROMÂNI. Într'un tiraj de 177.000 exemplare s'au editat în 1949 11 lucrări ale clasicilor români: „Operele" lui Alexandri, „Scrieri alese" de N. Bălcescu, scrierile lui Odobescu și ale altora. In 1950 și 1951 au apărut încă 36 de lucrări din clasicii români, cu un tiraj de 711.600 ex.

„Interesul manifestat de masele de cititori pentru scrierile clasicilor români -spune România Liberă-, a făcut ca pe anul 1952 să fie prevăzute încă 33 lucrări cu un tiraj de 628.000 ex.

Setea „masselor" — după opt ani de teroare și literară — este notă bună pentru publicul cititor din România. Cu toate că operele clasicilor noștri au fost trunchinate, în spirit progresist, cititorul român poate întinde poduri de înțelegere peste canalele tăiate aci de pleava progresistă.

CU PRILEJUL ZILEI Internaționale pentru Apărarea Copilului a avut loc în Capitală un symposion organizat de către «Comitetul Național pentru Apărarea Copilului». Dupăce s'a expediat o telegramă de simpatie către „Consiliul Mondial al Partizanilor Păcii" și una de protest împotriva Tratatului General încheiat cu Germania. Comitetul organizator împreună cu gloata de femei aduse la symposion a trimis o telegramă de protest împotriva arestării lui Duclos. (Mă rog; în numele sugacilor?).

SOCOTIND CĂ ÎMPĂRȚIREA ADMINISTRATIVĂ a teritoriului actual al țării noastre nu este cunoscută în lumea românească din exil, redăm, pe provincii, numele regiunilor care în noua împărțire administrativă înlocuesc județele de odinioară:

BANAT (Timișoara și Severin).

OLTENIA (Gorj, Vâlcea și Dolj).

MUNTENIA (Teleorman, Argeș, Prahova, București, Ialomița, Buzău și Galați. De regiunea Galați ține tot Nordul Dobrogei, Delta Dunării și o fâșie din Moldova dealungul Prutului).

MOLDOVA (Putna, Bârlad, Bacău, Iași și Botoșani).

BUCOVINA (Suceava).

DOBROGEA (Constanța).

TRANSILVANIA (Arad, Bihor, Hunedoara, Cluj, Baia-Mare, Rodna, Mureș, Sibiu, Stalin).

CU SEMINȚE DE CONOPIDĂ expediate de către „Centrocoop"-ul București regiunii Oradea s'au aprovizionat grădinarii din: Sântandrei, Tărian, Palota și Girișul de Criș. „După ce tulpinițele din răsadnițe — scrie România Libera din 26 Apr. 1952 — au început să dea în frunză, s'a constatat că conopida n'ar fi conopidă, ci rapiță sălbatecă (80%), iar restul burueni. (Sărmana sămânță de conopidă, s'a săturat și ea de „norme" și „progres"; acum se camuflează).

În ROMÂNIA LIBERĂ citim: „Cons[ta]tându-se că cerneala din București în c[on]tact cu aerul se întinde și pălește, că li[te]rele nu mai pot fi citite decât cu greu[tate] (și apoi conține și impurități burghezo-[mo]șierești? N. N.), ceeace o face să nu fie [su]ficent de fluidă, Consiliul de Miniștri în[tr'o] ședință specială a dispus: a) stocurile [de] cerneală de fabricație veche (reacționar[ă]) să fie imediat retrase din circulație [...] c'ar avea roate!); b) să fie adusă cern[eală] nouă (fluidă de-ți scapă printre degete!), [de] bună calitate (harașo!), fabricată cu pigm[en]ți rusești".

Nevinovata informație ne desvăl[uie] tristă stare de fapt: problemele de g[os]nământ fiind rezolvate direct de Mosc[ova] consiliilor de miniștri ale statelor sa[telit] li s'a lăsat în seamă maltratarea probl[eme]lor de natura celor de mai sus. Ca să [aibă] și ei ceva de lucru!

G.

ONOARE ȘI PATRIE

Ocupându-se de problema vecinilor Jugo-[slaviei] (considerată de unii definitiv integrată [fr]ontul antisovietic) un domn Alfred Joachim [Fisch]er consacră României un articol conţinând [o sum]ă de neadevăruri şi grosolane calomnii la [adresa] ei. Nu ne-am fi ostenit să comentăm [...]sa ei acestui domn dacă ea ar fi apărut într'o [...] oarecare. Articolul cu pricina este însă [...] pe 4 coloane în numărul din 5 Mai 52 [al ziarului] „DIE NEUE ZEITUNG", oficios ame-[ric]arului pentru Germania occidentală. (Editor: In-[formation] Services Division, Office of the United [State]s High Commissioner for Germany). Din [...] locului prost informat — afirmă, între [altel]e, că Bodnăraş ar fi „un civil", când ştiut [est]e că, înainte de ticăloasa lui dezertare, a fost [ofiţe]r de carieră, artilerist, al doilea în promoţie [la] Şcoala Specială — Fischer-ul acesta îşi în-[găd]uie să califice Armata română şi corpul ei [ofiţe]resc în termenii următori:

[A]ls Militärstaat erfreut sich Rumänien kei-[nes] guten Rufes. Ich erinnere mich an frühere [Beg]egnungen mit rumänischen Offizieren, deren [ge]schminkte Lippen nicht gerade in das allge-[mein] gültige soldatische Bild paßten." Nici co-[muni]ştii n'au cutezat să conteste virtuţile noas-[tre] militare şi nici să arunce asemenea insultă [ofiţe]rilor români.

[Se] împlinesc anul acesta 75 de ani de când [Româ]nia dobândit independenţa. Plevna este [un n]ume evocator nu numai pentru noi Ro-[mânii]. El ocupă un loc de frunte în toate trata-[tele] de istorie militară. Sub zidurile Plevnei, [arma]ta noastră armată de la 1877 a trecut un [difi]cil examen. Nenumărate scrieri, revistele [şi ga]zetele timpului au ridicat adevărate im-[nu]ri de laudă dorobanţilor şi vânătorilor care [au c]ucerit în atacuri pieptişe, cu preţ grozav [de s]ânge, redutele de la Griviţa, poziţia — [cheie] a Plevnei.

[Ac]ţiunea brigăzii de roşiori a Colonelului [Cre]ţeanu, atacul infanteriei de linie la Smâr-[dan] (imortalizat de Grigorescu), luptele călăraşi-[lor l]a Opanez şi Florentin sunt cunoscute [ori]cine care a trecut printr'o şcoală mili-[tară] europeană.

[Pr]omoţia 1879 a faimoasei şcoli de ofiţeri de [Sa]int Cyr-promoţie din care a făcut parte [mare]şalul Philippe Pétain — şi-a ales numele [„]Plevna", voind să onoreze astfel faptele de [arme] ale căciularilor care au făurit o coroană [...]ţel şi România modernă.

[Ca]r contribuţia noastră la primul războl mon-[dial] în care am pierdut de cinci, şase ori mai [mulţ]i oameni decât alţi liberatori? . . .

[Co]pleşiţi de numărul forţelor de la Verdun [şi d]e la Salonic, ne-am retras atunci la malul [Sire]tului. Nici tifosul exantematic care secerase [în s]pecial batalioanele de recruţi aflate în in-[terio]rul Moldovei, nici lipsurile de tot felul şi [an]arhizarea armatei ruse n'au fost în stare [să zd]runcine moralul celor 15 divizii române [...] la Muncelul, în faţa Cosmeştilor, [în V]alea Şuşiţei, la Măgura Caşinu-[lui], în Valea Oituzului şi la Cire-[şo]aia au înscris minunate pagini, dovedind [înc]ă lor valoare. Aceleaşi trupe au dezarmat [...] 58 de divizii ruse, au aruncat dincolo de [Nist]ru bandele bolşevice şi au lichidat în câ-[teva] luni regimul comunist instaurat de Bela [Ku]n în Ungaria.

[Di]n 1941 şi până în 1944, în sectorul de Sud [al fr]ontului de Răsărit, n'a fost bătălie la care [Rom]ânii să nu fi participat în chip hotărâtor. [Arm]ata 3-a română, compusă din brigăzile 5, [6 şi] 8 de Cavalerie şi din brigăzile 1, 2 şi 4 de [Vân]ători de Munte, a străpuns linia Stalin, a [luat] parte la victoria de la Uman, a forţat [Nipr]ul şi a repurtat neperitoare izbânzi în [Ste]pa Nogailor, la Malaia-Belezior-[ka], la Elisabotevka şi la Filiberta, [bă]tălia dela Marea de Azov, care s'a [ter]minat cu încercuirea şi capturarea armatelor [9 şi] 18 sovietice, prefaţând cucerirea Crimeei. [Con]duita eroică a trupelor române a găsit ne-[ţărm]urita recunoştinţă a trupelor germane" aşa [scri]us atunci Generalul von Manstein [într'u]n ordin de zi. Mai mult decât atât, în [...] fază a aceleeaşi bătălii, un singur regi-[ment] român — unul din cele mai vechi regi-[mente] româneşti — a salvat frontul unei în-[tregi] divizii (hanseatice) germane. Faptul a fost [recun]oscut de însuşi comandantul acelei divizii [...]me într'o scrisoare adresată comandan-[tului] Brigăzii 8-a de Cavalerie (Colonel DĂNES-[...]pan, mort eroic la Woselóje).

[Iat]ă textul integral al acestei scrisori:

[„M]ă bucur că vă pot aduce la cunoştinţă că [Regim]entul 2 de Călăraşi cu Artileria Brigăzii [...]a (N. R. Regimentul 3 Artilerie Călăreaţă [dela] Focşani) a reuşit în urma unui atac dus cu [elan] ce nu a cunoscut piedeci, împreună [cu] slabele puteri ce stăteau la dis-[po]ziţia Diviziei mele, să respingă pe [in]amicul ce se infiltrase, pricinuindu-i pier-[de]ri din cele mai grele. Regimentul a repurtat, [sub] conducerea Comandantului său (N. R. Co-[lon]elul CRISTEA L. Ioan, astăzi mare mutilat, [po]sesor al Crucii de Cavaler al Crucii de Fer [ger]mane), succese excepţionale, realizând pre-[mis]ele pentru restabilirea unui front inexpu-[gn]abil în sectorul Diviziei. Vă mulţumesc pen-[tru] sprijinul dat Diviziei şi vă rog a transmite [mul]ţumirile mele ofiţerilor şi trupei Regimentu-[lui] 2 Călăraşi şi Artileriei colaboratoare şi în [spe]cial Comandantului Regimentului 2 Călăraşi. [Gen]eral Wittke".

La câteva săptămâni după aceasta, alt regi-[men]t din aceiaşi brigadă română (Regimentul 3 [Că]lăraşi „Gral Praporgescu David") străpungea [poz]iţiile ruseşti la Daln-Kamischi în Crimea, [atr]ăgându-şi elogiile Generalului Bieller, Co-[m]andantul Corpului 42 german. Printr'un ordin [tra]nsmis prin radio, acesta se exprima în ter-[men]ii următori: „Întreaga admiraţie a Armatei [ro]mâne pentru Regimentul 3 Călăraşi şi în [spe]cial pentru escadronul mecanizat al Căpi-[ta]nului MECULESCU!". Având toate tanchetele [sco]ase din luptă, redus la 20 de oameni, dis-[pun]ând de un singur ofiţer subaltern (Subloco-tenentul VIŞOREANU, care deşi rănit la faţă a refuzat să fie evacuat), escadronul a con-tinuat atacul până ce a cucerit poziţia ruseas-că, cu baioneta şi cu granata. Toţi supravie-ţuitorii acestui escadron au primit în ziua aceea Crucea de Fer.

Acestea nu sunt decât două episoade din jurnalul de războiu al unei singure brigăzi care a mărşăluit şi a luptat dela Frătăuţii-Noi, de pe apa Sucevii şi până în stepa smârcuită a Calmuciei . . .

În Rusia au luptat însă 29 de mari unităţi române (divizii şi brigăzi) şi nu este niciuna dintre ele care să nu fi fost citată - măcar odată - de Comandamentul german. Până şi echipagiilor navelor noastre -neînsemnate ca număr, de tonaj mic şi de tipuri vechi- li s'a recunoscut valoarea, formând obiectul a nu-meroase citaţii.

Reuşita operaţiilor de evacuare a Crimeei, în Mai 1944, s'a datorat forţelor noastre mari-time. Comandantul lor, Contr'Amiralul Horia MACELARU (condamnat astăzi la muncă silnică pe vieaţă pentru acte de rezistenţă) a fost men-ţionat nominal într'un comunicat special al Înaltului Comandament german, primind Cru-cea de Cavaler al Crucii de Fer.

La Sevastopol, la Kerci, în Kuban şi chiar în Caucaz jumătate din efectivele angajate au fost româneşti. Românii au luat Nalcicul şi Alagirul, — vânători de munte ardeleni din Divizia Generalului DU-MITRACHE . . .

Românii, ei singuri, au cucerit Odesa!

Dacă ordinele de zi germane ar putea fi con-siderate de unii ca „simple acte de curtoazie" referitor la luptele dela Odesa vom cita părerea unui Francez care a trăit pe vremea aceea ascuns în România, privind, se'nţelege, cu alţi ochi acţiunea noastră în Rusia. Iată ce spune Domnul Jean Blairy în capitolul în-titulat „L'amére croisade" din lucrarea sa „Crépuscule danubien" (Librairie Plon, 1946):

„Pendant trois mois, sur les glacis d'Odessa, le courage russe et le courage roumain s'affrontérent en de confuses mêlées. Dalnik, oú s'illustrèrent les „granicerii" sous le comman-dement d'un chef de haute allure, Kagarlik, tombeau de la Garde, Videga . . .

Les croix roumaines ont poussé comme une moisson sous le dur soleil de l'Ukraine et beaucoup d'entre elles portent peut-être encore le gros casque jaune qui coiffait jusqu'aux épaules un petit paysan aux traits honnêtes, aux yeux noirs, au teint basané. Si tous les cimetières militaires sont voué à l'oubli, que dire de ceux-ci perdus dans l'immensité de la terre russe?

„Et pourtant ces morts roumains ont illustré, avec l'inconscience et la modestie propre au soldat, des vertus nationales que les moeurs citadines avaient fait oublier. Slaves par la résignation, Balkaniques par leur rusticité, mais ressentant dans leur âme latine tous les émotions du combat, ils sont morts comme sa-vaient mourir les Valaques de Mircea, les Mol-daves d'Etienne le Grand, les Transylvains enrolés par Michel le Brave et une flamme pure brûle sur leurs tombeaux . . ."

Au luptat şi după 23 August 1944 când, nu cu inimă uşoară, am întors armele împotriva acelora alături de care împărţisem bucurii şi necazuri timp de trei ani.

Când eram încă la Iernut şi la Oarba de Mureş, permisionarii şi răniţii recuperaţi îna-poiaţi la unităţi ne povesteau ce se'ntâmplă în Ţară: camarazii din Moldova duşi în capti-vitate după armistiţiu, căminuri şi sate pustiite de jaf, femeile batjocorite . . . Dar noi luptam, alături de hoardele care ne umiliseră, potrivit recomandărilor făcute de aliaţii occidentali şi credincioşi jurământului depus Regelui.

Din felul cum erau conduse acţiunile, cu măcinarea fără rost a unităţilor fiecare dintre noi am putut deduce, încă de pe atunci, ce soartă reservaseră Ruşii celor 14 divizii ro-mâne aruncate din nou în foc. Dar noi totuşi luptam . . . în aşa fel încât Comandamentul sovietic s'a văzut nevoit să recunoască va-loarea trupelor noastre în 78 ordine de zi şi în 7 comunicate speciale, sem-nate de Stalin în persoană . . .

Aceasta este, pe scurt, istoria Armatei ro-mâne în ultimii 75 de ani. Oricâte virtuţi ostăşeşti ar avea însă un popor, valoarea com-bativă a armatei respective este determinată de calitatea corpului ei ofiţeresc. Armata ro-mână a fost bună pentrucă ofiţerii ei au fost buni, din toate punctele de vedere.

Ţinuta lor elegantă, o anumită cochetărie poate, n'o fi plăcut unora. În faţa pregătirii profesionale, a bravurii şi a tăriei de caracter a acestor ofiţeri toţi cei care au venit în con-tact direct cu ei s'au înclinat. Noi n'am im-provizat ofiţeri. Majoritatea activilor pro-veneau din liceele militare. Reputaţia unora din aceste licee era îndeajuns de bine cunos-cută. (Mânăstirea Dealu, Iaşi, Craiova). Din 1932 şi până în 1940 viitorii sublocotenenţi au făcut 3 ani de şcoală militară, unul la „Pre-gătitoare" şi 2 la Şcoala armei respective. Fără „Şcoală Specială" nimeni nu putea obţine gradul de Căpitan. Căpitanii, înainte de a trece examenul de maior, trebuiau să urmeze „cursul de informaţii" ş. a. m. d. Ofiţerii noştri breveţaţi de stat-major s'au bucurat de întreaga stimă a generalilor germani. Ordinele lor de operaţii n'au fost niciodată rectificate de comandamentele superioare germane.

Ofiţerii de rezervă care încadrau unităţile noastre de acoperire făcuseră lungi perioade de instrucţie înainte de începerea ostilităţilor (de fapt ei fuseseră chemaţi sub arme încă din Martie 1939). Totuşi în arma cavaleriei pro-porţia între activi şi rezervişti la regimentele intrând în compunerea celor 6 brigăzi (inclusiv rezerva de 10% căreia i s'a spus mai târziu „Partea complimentară") a fost de 4 la 1 în favoarea activilor. Datorită acestui fapt mai mult de jumătate din ofiţerii noştri activi de cavalerie au murit pe front. Sunt convins că şi la Vânătorii de Munte, deşi rezerviştii au fost mai numeroşi, tot numărul activilor a fost mai mare. La regimentele de infanterie, pro-porţia de 4 la 1 a fost pentru rezervişti. La Artilerie: 1 la 1 (numai subalterni). Aceasta este realitatea. Despre bravura ofiţerilor ro-mâni, îi lăsăm tot pe Domnul Jean Blairy să vorbească:

„La population de Bucarest avait suivi avec un profond souci ce siège d'Odessa qui coutait bien des morts. Ceux de la capitale étaient relativement nombreux; c'étaient, pour la plu-part, des officiers, les chefs, partout en tête, payant leur tribut, dans cette guerre d'une facon jusqu'alors inconnue."

Aceştia au fost ofiţerii pe care domnul Fischer i-a văzut „cu buzele vopsite".

Domnul acesta nu s'a mulţumit însă numai cu atât. Pe Iuliu Maniu, ctitor al României Mari şi simbol al rezistenţei şi suferinţelor neamului, Fischer îl caracterizează în 3 cu-vinte: „ein korrupter Bauernführer". Iuliu Maniu este însă mai bine cunoscut în lumea liberă decât armata română. „Maniu ein korrupter Bauernführer" sună atât de mons-truos, încât va infirma, cel puţin în parte, aprecierile referitoare la tot ce am avut mai sănătos şi mai curat: viteaza noastră armată. Aceasta ar putea fi singura noastră mângâiere.

Când scriu aceste rânduri, îmi apare înain-tea ochilor bătrânul nostru stindard, primit de regiment la 1864, în tabăra de la Furceni. Acest stindard a stat înfipt în faţa bordeiului lui Vodă-Carol la Poradim. Îl păzea atunci străbunicul caporalului- puşcaş-mitralior Bă-canu, aşa cum este arătat în poza de la ca-zinou. Mai este o poză frumoasă acolo: Esca-dronul 2 în faţa Parlamentului din Budapesta, la 4 August 1919.

Stindardul este purtat astăzi de CRIŞAN, cel mai vechi plutonier-major din regiment, acel care s'a bătut cu ulanii la Porumbacu în 1916 şi a venit voluntar în Crimeea, în 1942. De-a dreapta şi de-a stânga străjuiesc sergenţii SMĂRĂNDACHE şi CĂLAN, citaţi cu ordin de zi pe întreaga armată. Smărăndache, flăcău chipeş din Comanca, a murit primul, în polana de la Valva, la 22 Iunie 1941. Precum îi era firea, ar fi putut să moară încă de 10 ori de-atunci.

CĂLAN, tată a 4 copii, era din Călui, de-acolo unde sub acelaşi lespede de piatră odihnesc fraţii Preda, Stroe şi Radu Bu-zescu, căpitani de călăraşi şi ei. El n'a mai văzut Căluiul: l'au îngropat într'o viroagă pe malul nisipos al Niprului.

În spatele stindardului se înşirue oastea de umbre a celor 1300 de călăraşi din Romanaţi şi din Teleorman care au jalonat cu oasele lor marşul regimentului, de la Rădăuţi şi până'n Calmucia, de la Volga şi până'n Boemia.

La flancul drept stă DOMNUL COLONEL, cu amândouă picioarele lipsă, cu mâna dreaptă tăiată din cot; lângă el, cu faţa îmbujorată şi cu barbă de patriarh: Părintele SFĂRĂIA-LĂ, confesor, sanitar şi neînfricat călăreţ. Şi el tot voluntar a venit pe front . . . Loco-tenentul Constantin Victor, lovit de glonţ în frunte . . . Locotenent de rezervă Caliopol Mihail, viteazul între viteji care, rănit de moarte, a continuat să-şi condu-că plutonul la atac . . . Sublocotenent Ciu-ciu din Turnu-Severin, un copilandru, ucis pe când încerca s'aprindă un tanc sovietic . . . Maior Corbeanu, cu pieptul despicat de baionete, umplut cu paie şi spânzurat de un copac . . . Locotenent Dumitrescu Ghe-orghe . . . Căpitan Gheorghiu . . . Că-pitan Neda . . . Sublocotenentul Cincu din promoţia 1944 . . . Sublocotenent de rezervă Trăistru din promoţia 1944 . . .

Nu mai pot distinge chipurile. Văd numai căştile sfârtecate de schije. Văd furajerele, „Scutul Crimeei" prins pe mâneca vestoanelor şi panglicele decoraţiilor. Peste 200 de „cruci de fier" în regiment şi tot atâtea „virtuţi militare" . . . şi 10 ofiţeri decoraţi cu ordinul „Mihai Viteazul". Cruciuliţa albastră este prinsă şi de lancea stindardului, alături de „Virtutea Militară" de aur . . . de „Steaua României", de decoraţiile date de Ţarul Alexandru al II-lea la Plevna, de una franceză şi de altele, vreo 14 la număr. Ochii îmi aleargă din nou prin rânduri. Caut pe cineva! Iată-l, ultimul din tot şirul, modest şi umil. E Marin din Scărişoara, purtând pe braţ mantaua mea. A căzut secerat de gloanţe pe când voia să-mi aducă un bidon cu lapte pe linia de foc.

Văd coamele roibilor tălăzuindu-se şi săbiile sclipind în soare . . . Crişan ridica stindar-dul sus. Pe soclul acvilei apar, scrise cu litere de foc, cuvintele: „ONOARE şi PATRIE".

Aud trompeţii sunând prelung, aşa cum nu-mai trompeţii de cavalerie ştiu a suna: „Ieşirea la câmp!"

Simt răsuflarea caldă a cailor . . .

Şi mă cutremur de ruşine că sunt încă printre cei vii! . . .

ION V. EMILIAN

10 Mai 1952

SFÂNTUL NICETAS DIN REMESIANA ŞI UN URMAŞ AL SĂU SFÂNT ÎN SPANIA

Era, într'un amestec fără rânduială, noua configuraţie etnică a Europei, pe care o în-tâlnim arătată şi de alţi autori ai timpului. Mai completă şi mai ordonată, găsim o astfel de enumerare şi la Sidoniu Apollinar, în versuri tot de panegiric, pentru Julius Valerius Majo-rianus, care purtase răsboiul „pe malurile în-gheţate ale Dunării cu şapte guri" — **rigidum septemplicis agmen:**

. . . Bastarna, Suevus, Pannonius, Neurus, Chunus, Geta, Dacus, Alanus, Bellonothus, Rugus, Burgundio, Vesus, Alites, Bisalta, Ostrogothus, Procustes, Sarmata, Moschus, Post aquilas venere tuas: tibi militat omnis Caucasus, et Scythicae potor Tanaiticus undae.

Fără vreo relaţie geografică reală, Sfântul Martin amintea pe Daci între Alanii Sciţiei şi Burgunzii din Apus. Nu ne putem îndoi însă că el i-a cunoscut deaproape, dacă nu pe cei dela Nordul Dunării, cel puţin pe cei din Dacia lui Nicetas. Remesiana, situată la Răsărit de Nais-sus (Niş, în Serbia), se găsea pe drumul cel mare dela Sirmium, capitala Panoniei, la By-zantium, adică drumul pe care trebuie să-l fi străbătut Sfântul Martin, din Panonia în Ori-ent. La acea epocă, Remesiana se găsea distru-să de Huni, dar Martin putea culege din acele regiuni tradiţii în legătură cu Nicetas, care trebuie să fi fost cunoscut şi în Panonia. Nu e desigur o întâmplare cultul lui pentru Sfân-tul Martin din Tours, al cărui nume îl poartă, şi ale cărui fapte erau cunoscute, cum am vă-zut, în tot Illyricum, prin filiera Sfântului Pau-lin din Nola şi a Sfântului Nicetas. Cu ase-menea amintiri, avea să treacă mai târziu Mar-tin în Occident şi cu exemplul vrednic de imi-tat al Sfântului din Remesiana, ale cărui opere — cum presupune Dom Justo Perez de Urbel — se vor fi aflat în bagajele sale când debarca pe plăjile gallege.

Critica modernă a recunoscut în scrierile Sfântului Martin din Dumio urmele acestei strânse relaţii a misionarului din Occident cu opera episcopului dac. În tratatul Sfântului Martin, **De correctione rusticorum,** deosebit de interesant pentru cunoaşterea moravurilor lu-mii barbare a timpului, s'au găsit formule, cum e aceea a Crezului şi a Renunţării, împrumutate din Nicetas; iar opusculul Sfântului Martin, **De Pascha,** e socotit drept o reeditare a capi-tolului **De ratione Pascae,** din tratatul lui Ni-cetas, **Libelli instructionis.** Cu drept cuvânt se subliniază de istorici relaţia, în această epo-că, între centre teologice atât de îndepărtate unul de altul, cum sunt cel din Remisiana şi cel din Dumio. Sunt legături stabilite prin mi-sionari dunăreni — Sfântul Martin din Tours, Sfântul Nicetas din Remesiana, Sfântul Martin din Dumio — şi ale căror fire se ţes prin in-termediul scriitorilor galici: Sfântul Paulin din Nola (gal de origine) şi cercul scriitorilor bi-sericeşti care înfloresc în Sudul Franţei, pe urmele Sfântului Martin din Tours.

Uimitoare epocă, pe care o credem barbară, când oameni ca aceşti sfinţi episcopi se puteau ridica la o conştiinţă atât de înaltă, nu numai prin credinţă ci şi prin cultură. Tradiţia Im-periului, prezentă încă, şi comunitatea uni-versală adusă de creştinism îngăduiau o cir-culaţie neîncetată şi legături spirituale puter-nice, pe deasupra graniţelor şi a patriilor. Sfântul Nicetas lua în două rânduri toiagul de călătorie, în 398 şi 404, pentru a-l vizita, în Italia, pe Sfântul Paulin, care îi dedică fru-moasele poeme, „De adventu Nicetae episcopi de Dacia, qui ad natalem domini Felici occur-rerat" şi „De reditu Nicetae episcopi in Dacia", şi informează prin epistole pe prietenii din Gallia despre activitatea misionară şi marea învăţătură a episcopului dac. În mijlocul Sue-vilor barbari, cu aceeaşi libertate de conştiinţă, Sfântul Martin din Dumio scria cuvinte care erau mărturie a acestui spirit: **Non es in patria tua? Patria tua est, ubicunque bene es: illud enim per quod bene est, non est in loco, sed in homine. Nihil magnum, nisi magno animo despicias.** Cu un secol şi jumătate mai înainte, Orosius, fugit din Spania în Africa, din faţa Goţilor, vorbea aproape la fel. Cuvintele lui ar trebui săpate azi în marmură: „Oriunde voi ajunge, n'am să mă tem de nimic; sunt Roman între Romani, creştin între creştini, om între oameni. Egalitatea în legi, în credinţe şi în naştere mă ocroteşte şi pretutindeni găsesc patria mea". Şi unul şi altul aveau poate în minte cuvintele lui Seneca, care puteau fi şi ale unui creştin: „Să străbatem orice ţară, nu vom găsi niciuna în lume care să fie străină omului; de oriunde, privirea noastră se ridică deopotrivă către cer şi acelaşi interval separă lucrurile divine de cele omeneşti . . . Cât timp am sufletul îndreptat mereu în sferele sublime către contemplarea lucrurilor universului, ce îmi pasă de pământul pe care îl am sub tălpi?"

Personalitatea Sfântului Nicetas e cunoscută şi Sfântului Isidor, care, în **Etimologiile** sale, în două rânduri citează versuri din poemele Sfântului Paulin către Nicetas, pentru a ex-plica ce fel de popoare erau Dacii şi Besii. Prin Sfântul Paulin din Nola şi prin Sfântul Martin din Dumio, numele episcopului dac ajunsese a fi cunoscut desigur şi în alte cercuri. Un ecou indirect al acestor relaţii, care din Dacia con-duc până în Spania, îl întâlnimm în sec. VIII, la un misionar spaniol emigrat în părţile Rinu-lui, benedictinul Sf. Pirminio sau Pimenio, apos-tol al Alanilor şi fundator al mânăstirilor fai-moase dela Reichenau şi Murbach. Un tratat catihetic rămas dela el: **De cunctis libris scrip-turarum scarapsus,** reproduce aproape literal scrierea Sfântului Martin, **De correctione ru-sticorum,** care reflectase întâia oară în mediul hispanic formule teologice ale episcopului dela Remesiana.

ALEXANDRU BUSUIOCEANU

(Capitol dintr'o lucrare, nepublicată încă, despre **Dacia în cultura medievală spaniolă.** — Pentru uşurarea textului, s'au suprimat, aici, trimiterile la izvoare).

DOUĂ LUMI

ÎNTRE KOJE ŞI KATYN

Propaganda comunistă are un nou cal de bătaie: „măcelărirea prizonierilor" coreeni şi chinezi din lagărele pazite de trupele Naţiunilor Unite. Posturile de Radio de subt control comunist vestesc lumii un fapt într'adevăr extraordinar: interzicerea condamnărilor la moarte şi a execuţiilor săvârşite de prizonierii comunişti fanatici, în lagărele păzite de trupele Naţiunilor Unite.

Se ştie că din cei 170 000 prizonieri de război făcuţi în Coreea de armatele UN, peste 100 000 refuză să se întoarne „acasă". Ceilalţi — comuniştii fanatici, ori fricoşi — în număr de 70 000 s'au organizat, s'au înarmat şi au purces la la acte de teroare în lagăre: schingiuesc, condamnă la moarte şi execută pe aceia dintre prizonierii care „şi-au pierdut credinţa" în Stalin. Toate acestea subt ochii soldaţilor care păzesc lagărele. Control în lagărele lor nu permit comuniştii: organele însărcinate cu controlul au fost atacate şi svârlite afară din lagăre; comandantul trupelor de pază — un general — a fost luat „ostatec" de către comunişti. După încercări de săptămâni de zile trupele Naţiunilor Unite au izbutit să pătrundă în lagăre şi să-i împartă pe comunişti în grupe mici, uşor de controlat. Descoperirile făcute cu acest prilej au fost uluitoare. Peste 200 cadavre au fost desgropate, până acum: cadavrele celor „condamnaţi la moarte şi executaţi" de comunişti. S'au confiscat peste 70 000 de săbii, baionete, pumnale. Deasemenea, sute de granate de mână. S'au descoperit instalaţii radiotelegrafice, în regulă.

Omul de bun simţ îşi va pune întrebarea: cum au fost oare cu putinţă toate acestea în lagăre de prizonieri, subt pază? Răspunsul nu poate fi decât acesta: în lagăre nu exista control sever. Grija celor însărcinaţi cu paza lor era numai una: prizonierii să primească hrană excelentă, îmbrăcăminte şi ce mai era de lipsă pentru a-şi îmbuna viaţa de prinşi. Încolo, erau lăsaţi să-şi facă de cap. Şi şi-au făcut de cap. Au terorizat pur şi simplu, săptămâni de zile pe ostaşii care-i păzeau, numai fiindcă aceştia aveau ordine stricte: să nu tragă nici un foc de armă, orice s'ar întâmpla!

Prizonieri care îşi terorizează învingătorii! Este într'adevăr lucru extraordinar în zilele noastre.

Căci iată, ne întoarcem gândul la lagărele de prizonieri făcuţi de Ruşi, ori de Chinezi. Ar putea oare cineva îndrăsni aci să gândească măcar la . . . terorizarea mongolilor care-l păzesc; care-i poartă sâmbetele?

La Katyn floarea corpului ofiţeresc polon a fost asasinată, nu pentrucă s'ar fi revoltat; ci pur şi simplu pentrucă în planurile marelui tâlhar din Kremlin era înscrisă nimicirea ofiţerimii polone.

Cât despre viaţa pe care o duc prizonierii de război în lagărele comuniste ruseşti, predică îndeajuns starea celor care au avut norocul să scape din ele: umbre de oameni, ruine.

Despre valoare vieţii prizonierului în ochii Rusului povestesc aceşti supravieţuitori lucruri înspăimântătoare. Şi aceşti tâlhari acuză lumea apuseană că nu-i lasă să-şi pună şi în casa ei „ordinea" lor?

Denunţând lumii „teroarea" din lagărele prizonierilor Naţiunilor Unite, comuniştii fac uz de o armă cu două tăişuri: lumea şi-a adus, fără să vrea, aminte de crimele comuniste, — crime care vor rămâne în istoria lumii ca o cumplită ruşine pe obrazul vieţuitorilor cu chip de om ai secolului XX.

G. R.

PROBA FAPTEI

Philippe Pétain mareşal al Franţei, — soldat, salvator al ei. Şi învierşunarea este atât de mare, încât şi acum — Iunie 1952 — Mareşalul Juin, care a avut curajul să cinstească prin cuvinte memoria marelui dispărut, este chemat la ordine. Dar aceste perspective sumbre nu pot ţine departe de acţiunea de slujire a patriei pe nimeni. Toţi au datoria de a sta în slujba ei. Cei cu cuget muncit, mai mult decât cei nevinovaţi).

Unirea conducătorilor exilului o reclamă nu numai interesele patriei; ci şi interesele lor imediate, personale. Căci se pare că funia se apropie de par: subvenţiile şi fondurile ar fi pe sfârşite; o reizbucnire a lor ar putea-o provoca numai înfăptuirea unităţii de conducere a exilului . . .

Cunoaştem oameni de ştiinţă şi cărturari români de seamă, din Franţa, din Italia şi din alte ţări, care din punct de vedere bănesc trăesc astăzi „studenţeşte". Sunt prost îmbrăcaţi; nu-şi pot îngădui nicio plăcere; au grele răspunderi familiale. Şi totuşi scriu cărţi; ţin conferenţe; întreţin legături cu oameni de ştiinţă străini. Fără îndoială, sunt şi aceştia, într'un fel, representanţi ai Ţării. Dar nu representanţi „autorizaţi".

Cu oamenii politici — cu bărbaţii de stat — lucrurile stau altfel. Un politician nu poate umbla în haine vechi. El trebue să aibe locuinţă demnă de un representant al Ţării. Trebue să dea banchete; să călătorească; să cerceteze localuri; să aibe secretari şi secretare. Omul politic are deci nevoe în primul rând de bani. Ca să poată „representa" Ţara.

Şi e drept să fie aşa. Căci omul de carte, gânditorul ori artistul, trăesc şi după moarte. Prin creaţiile lor. Pe când amintirea politicianului se stinge odată cu adormirea lui. Unii mor chiar în viaţă fiind; mor „pân' n'a muri". Supravieţuiesc doar cei sărutaţi de geniu. (Şi scelera̧ţii). Dar aceasta nu se întâmplă decât la o sută de ani odată.

De aceea credem cu tărie că patriotismul va constrânge pe oamenii noştri politici să înfăptuiască, încurând, unirea mult aşteptată.

Le-o dorim sincer.

G. RACOVEANU

A murit Cardinalul Michael v. Faulhaber

În ziua de 17 Iunie, în **Lieb-Frauen-Dom** din München, Cardinalul **Iosef Frings** (Köln) a oficiat slujba îngropării celui ce a fost **Cardinalul Michael von Faulhaber,** Arhiepiscop al **Freising**-ului şi **München**-ului. Erau prezenţi la acest Requiem: Cardinalul **Ferdinand Innitzer** (Wien), Nunţiul Apostolic Arh. **Aloysius Münch,** 7 Arhiepiscopi şi 25 Episcopi din Germania, Franţa, Austria; Principesele şi Principii Casei de Wittelsbach în frunte cu bătrânul **Kronprinz Rupprecht,** representantul Preşedintelui Th. **Heuß** şi al Cancelarului Konrad **Adenauer,** Preşedinţii Camerei şi Senatului, membrii Guvernului, corpul Consular, Rectorii Universităţilor şi ai Şcolilor Speciale, Preşedinţii Academiilor, Profesorii universitari, reprezentanţii Societăţilor studenţeşti şi zeci de mii de credincioşi, cler şi popor.

Dovada iubirii poporului bavarez pentru Cardinalul său a impresionat profund pe cei veniţi din alte locuri. Iubirea aceasta era însă explicabilă. În viaţa sa de peste 80 de ani şi în vremea păstoriei Bavariei îndeosebi, Cardinalul Michael von Faulhaber a fost „om al poporului" şi „om al vremii"; aşa cum trebue să fie un adevărat Păstor. Două treimi din preoţimea Bavariei a primit prin mânile lui darul preoţiei. **Confirmarea** a câtorva **zeci de mii** de copii tot el a efectuat-o. În viaţa lui n'a cunoscut odihna. A fost fântână a dragostei creştine. A fost un mare Păstor. Şi a rămas în inimile credincioşilor săi. Cu dreptate scrie despre el, cu prilejul bunului-rămas, ziarul „Münchner Mercur" aceste cuvinte:

«In dieser Nacht gehört der Kardinal dieser unzählbaren Gemeinde als ein Mensch aus ihrer Mitte, aber im Tode noch, und im Tode erst recht, herausgehoben durch die Kraft und Gewalt seiner Persönlichkeit, der sich auch hier niemand entziehen kann. Und so geht es weiter das Scharren und Gleiten der Füße — endlos, endlos. Deine letzte Nacht auf Erden, Kardinal, ist dein größter Triumph geworden. Die Liebe, die du ausgesät hast, kommt nun tausendfältig zu dir zurück».

Locul de odihnă — până la glasul Trâmbiţei — şi l-a ales el însuşi, din vreme: Lieb-Frauen-Dom.

R.

SĂRBĂTORIREA POETULUI ARON COTRUŞ

În sala Institutului de Cultura Hispanica a fost sărbătorit Sâmbătă, 14 Iunie, poetul Aron Cotruş, cu prilejul împlinirii a 60 ani de rodnică vieaţă. Au luat parte, înafară de colonia românească, o mulţime de personalităţi din lumea culturală şi artistică spaniolă, precum şi diplomaţi ai altor ţări. A vorbit Dl. Juan Aparicio, directorul general al Presei, prieten bun al D-lui Cotruş, spunând, între altele, că în Spania Aron Cotruş a devenit un poet universal, un mare poet al latinităţii atât prin admirabilele lui versuri în limba spaniolă cât şi prin trecerea lui la catolicism. A vorbit apoi D-l Grigore Manoilescu, care după ce face o analiză a poeziei lui Cotruş, expresie atât de autentică, atât prin formă cât şi prin conţinut, a ţăranului romîn, se opreşte asupra fenomenului: Cotruş poet spaniol. În poezia lui Cotruş, două popoare, cu tradiţii şi cu istorie atât de diferită, se regăsesc, se recunosc prin ce au ele mai intim şi mai autentic. Cum a putut să dea un poet atât de legat de glia propriei ţări o interpretare atât de fidelă, atât de autentică sentimentelor unui alt popor? D-l Manoilescu găseşte explicaţia nu numai în sensibilitatea artistică a lui Cotruş ci şi în credinţa lui. Îngenunchiat în faţa Fecioarei dela Montserrat, Cotruş a înţeles sufletul Spaniei eroice şi creştine. S'a citit pe urmă oda „Lui Aron Cotruş" de Francisco Maldonato Guevara şi s'au recitat versuri de Cotruş în spaniolă şi română. La toate acestea a răspuns Aron Cotruş, spunând că a acceptat să fie sărbătorit numai dintr'un sentiment de solidaritate cu toţi poeţii şi scriitorii care zac acum în temniţe, ca să poată fi amintiţi ei, şi că vrea să creadă că această cinstire nu se referă numai la propria-i persoană ci la toţi acei poeţi ai căror glas a amuţit, înăbuşit de cotropitori: Tudor Arghezi, Ion Pillat, Adrian Maniu, V. Voiculescu, Lucian Blaga, Radu Gyr, Nichifor Crainic. Lor li se cuvine cinstire, iar sărbătorirea o socoteşte ca un act de omagiu adus lor, înainte de toate. Altfel nu ar putea primi să fie sărbătorit când ţara toată geme sub călcâiul bolşevic şi când cei mai buni fii ai ei lâncezesc în închisori.

Adeziuni au sosit din Germania, Franţa, Italia, Austria, Anglia, Belgia, Portugalia, Spania, Maroc, Statele Unite, Canada, Argentina, Brazilia, Australia, Mexic. Misiunea Română a aderat prin Mons. Kirk.

CONGRESUL EUHARISTIC

Congresul euharistic mondial ţinut la sfârşitul lunii Mai în Barcelona a fost o extraordinară afirmare a credinţii în prezenţa reală a lui Isus Hristos în Sfintele Taine şi a fraternităţii creştine, reale, simţite, care depăşeşte graniţele dintre popoare şi înlătură egoismul şi ura ancestrală dintre ele. Pentru România a fost o ocazie rară de a pune în faţa conştiinţii unei lumi întregi durerea şi calvarul neamului şi al Bisericii noastre.

Nu se poate descrie atenţia şi simpatia de care au fost înconjuraţi Românii la Barcelona. Familiile în care au fost primiţi au făcut tot posibilul ca să-i poată face să uite că sunt între străini. Ba chiar una dintre familiile găzduitoare, în ultima zi, a împodobit masa cu drapelul românesc făcut din flori. La fel au fost înconjuraţi de simpatie la diferitele manifestaţii publice pentru ţările prigonite.

În ziua de 30 Mai, la ora 10,30, s'a celebrat în piaţa Pius XII-lea, la altarul ce era înălţat în această piaţă pentru ceremoniile solemne ale Congresului, o liturghie solemnă pentru toţi cei ce dincolo de cortina de fier suferă prigoana şi temniţa pentru dreptate. Toată delegaţia românească a avut un loc de onoare în tribună. Liturgia a fost celebrată de un cardinal spaniol. La sfârşitul liturgiei, toată delegaţia românească, Mons. Kirk şi Mons. Bârlea, în frunte cu drapelul românesc, s'au urcat la altar ca să se roage împreună pentru ţara noastră şi pentru toţi cei de acasă. Mons. Bârlea a recitat rugăciunile. În clipa în care delegaţia românească urca scările vastului altar, dela microfon toată lumea era invitată să se unească în rugăciune cu compatrioţii noştri, făcând un elogiu înflăcărat rezistenţii româneşti, citind şi comentând în termeni emoţionanţi micul manifest pe care Românii îl pregătiseră spre a fi distribuit la Congres. A fost un moment impresionant cum nu se poate spune. Mulţi erau cu lacrimi în ochi... Iar când delegaţia românească s'a coborât dela altar a fost înconjurată şi aplaudată de toţi, iar mulţi au venit să sărute drapelul românesc!

În aceiaşi zi, după masă, la orele 5, pe esplanada Bisericii „La Sagrada Familia" (un monument de artă rară) s'a făcut o slujbă de Rugăciune a Popoarelor pentru pacea lumii, la care diferitele naţiuni au înălţat în limba proprie rugăciunea pentru pace. Rugăciunea în româneşte a rostit-o din nou Mons. Bârlea. (Era rugăciunea din Rânduiala Creştinească, pentru toate necazurile şi trebuinţele). Şi aci, mulţimea imensă adunată în marea piaţă s'a rugat împreună cu compatrioţii noştri, tributând aplauze şi manifestaţii de simpatie. Când delegaţia românească a trecut printre mulţime pentru a se întoarce acasă, la tot pasul se repetau aplauzele. Toţi întrebau: Ce naţiune sunteţi? — La Rumania. — Viva la nuestra hermana, la Rumania!

Seara s'a celebrat- în biserica Santa Maria dela Merced, o slujbă de rit oriental, tot pentru ţările prigonite.

Dar liturgia mare, în rit oriental a fost celebrată cu o zi înainte în Biserica San José Oriol, la care au concelebrat Păr. Cosma, Păr. Mircea, şi Păr. Mărginean. Mons. Bârlea şi Păr. Gherman au concelebrat la o altă slujbă în rit oriental, Sâmbătă dimineaţa — 31 Mai — în Biserica Santa Maria del Mar. Liturghie solemnă în limba română a fost celebrată în ziua de 28 Mai, în biserica Jesús y Maria.

La procesiunea de încheiere, Duminecă după masă, drapelul românesc deschidea şirul ţărilor cotropite de comunişti. Noi aplauze.

În cadrele Congresului s'a făcut şi o expoziţie de artă religioasă a D-nei Maria Droc, dela Madrid, cu ajutorul Mons. Kirk. Expoziţia foarte interesantă, s'a deschis în ziua de 28 Mai, fiind prezentă multă lume. Dl. Nicolae Dimitrescu, ministrul României la Madrid, a rostit un frumos cuvânt de deschidere spunând între altele că e foarte simptomatic că pictorii noştri în exil simt nevoia de a se îndrepta tot mai mult spre pictura religioasă.

Cuvinte foarte frumoase la adresa României a avut şi Preşedintele de la Junta National de Acción catolica espanol, Alfredo Martin Lopez, într'o şedinţă a Comitetului pentru apostolatul mirean, ţinută în cadrele Congresului. Despre participarea noastră la Congres a vorbit Radio Nacional de Madrid, Radio Barcelona. Diferite ziare dela Barcelona au dat încă articole relative la această participare, Mons. Kirk, în calitate de şef al Delegaţiei, a fost interviewat de ziarul cel mai important din Barcelona: La Vanguardia. Între altele, Mons. Kirk a spus că impresia pe care o ducem cu noi dela Congres e că nu suntem singuri în suferinţele şi necazurile noastre. Delegaţia română ia parte la Congres în numele episcopilor întemniţaţi şi al tuturor fraţilor care nu pot să ia parte la Congres din cauza împrejurărilor triste.

Un reprezentant dela Radio Roma prezent la Congres, a făcut o înregistrare pentru a fi transmisă dela Roma în legătură cu participarea noastră la Congres. Ea conţinea un Mesaj adresat fraţilor de acasă, compus de Păr. A. Mircea şi citit de Domnul Aron Cotruş şi poezia Rugăciune de Aron Cotruş. După congres, Radio Madrid a transmis un comentar în legătură cu participarea românească, compus de D-na Virginia Cotruş.

Din delegaţia Românilor din Spania au făcut parte oficial, dela Madrid: Mons. Kirk, Păr. Mircea, Dl. Aron Cotruş cu Doamna, Dl. Georgel Demetrescu (în calitate de preşedinte al comunităţii româneşti din Madrid), Dl. Walter Popan şi Dl. Corneliu Rotaru. Dela Madrid au mai luat parte Dl. Ministru Nicolae Dimitrescu şi Dl. Vasile Iasinschi cu Doamna, Dl. Traian Popescu cu Doamna, Dna. Beneyto, soţia fostului Consul General al Spaniei la Bucureşti, Luis Beneyto, mare prieten al României, Părintele O r d u n a, amic probat.

Dela Paris: Mons. Octavian Bârlea, Păr. Gherman, Dl. Vuia, Dl. Sârbu, Dl. Gérard Stephanesco. — Dela Roma, într'un grup de refugiaţi veniţi în numele intelectualilor refugiaţi în Italia: Păr. Gh. Cosma, Păr. Vasile Mărginean, Pictorul Eugen Drăguţescu, Prof. Petre Iroaie, D-na Verzariu. Din Argentina, Dl. Grigore Manoilescu. (De mare sprijin Românilor a fost familia Matas, spaniolă, din Barcelona, care a luat parte împreună cu grupul românesc la toate manifestaţiile, arătând şi în felul acesta ataşamentul mişcător faţă de România). Au mai luat parte doi ofiţeri români din Maroc.

Ideea centrală a Congresului a fost Euharistia şi pacea; pacea individuală, familială, socială, internaţională şi în fine pacea şi unitatea bisericească.

Mons. Kirk, împreună cu domnii Nicolae Dimitrescu şi Georgel Dimitrescu au luat parte la şedinţele internaţionale de asistenţă. Mons. Kirk a fost în prima zi în comisia de Preşedenţie. — Păr. Mircea şi Dl. Walter Popan au luat parte la şedinţele Apostolatului mirean.

La Congres s'au împărţit vreo patru mii de manifeste: România răstignită, compuse de Români şi mai multe broşuri în legătură cu suprimarea bisericii noastre în ţară, tipărite la Paris şi aduse de Dl. Gérard Stephanesco.

CORESPONDENT

*

În numărul nostru viitor (Iulie 1952): Octavian BÂRLEA, Alexandru BUSUIOCEANU, Mircea ELIADE, Ion V. EMILIAN, Marya KASTERSKA, Alexandru MIRCEA, Emil PANAITESCU, Flaviu POPAN, George RACOVEANU.

INDREPTAR apare odată pe lună. Redacţia şi Administraţia: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38 DEUTSCHLAND, US-ZONE